

NCE

Nota de Conjuntura
Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn Informe trimestral

Número 97
Octubre de 2017

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 97. Octubre de 2017

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament de Vicepresidència, i d'Economia i Hisenda**

Aquesta obra està subjecta a una llicència *Creative Commons* del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General d'Anàlisi Econòmica

Rambla Catalunya, 19-21

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Redacció

Direcció General d'Anàlisi Econòmica,

amb la col·laboració de la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor

Data de tancament: 31 d'octubre de 2017

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	5
2. El producte interior brut	14
3. El comerç exterior	22
4. El mercat de treball	28
5. L'evolució dels preus i dels salaris	35
5.1. L'evolució dels preus	35
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	42
6. El sector financer	46
7. El sector públic	57
8. Recull d'indicadors	66

Els trets més destacats

- Millora el creixement mundial i el de la zona euro, però el 2018 la dinàmica de les economies avançades es preveu inferior a la d'enguany.
- L'economia catalana manté el tercer trimestre un fort creixement, del 0,9 % en termes intertrimestral i del 3,5 % interanual.
- Les exportacions de béns s'acceleren durant l'any, tot i l'enfortiment de l'euro i augmenten un 8,8 % fins a l'agost. L'afluència de turisme estranger creix un 7,8 % fins al setembre.
- El nombre d'ocupats augmenta un 2,9 % el tercer trimestre segons l'EPA i un 3,8 % segons els afiliats a la Seguretat Social. La taxa d'ocupació és la més alta en 9 anys i la d'atur (del 12,5%) la més baixa des de finals del 2008.
- Després de l'acceleració a principis d'any, la inflació s'ha moderat fins al 2,1 % al setembre, però manté un diferencial de 0,6 punts en relació amb la zona euro.
- Els costos laborals disminueixen durant els primers sis mesos: un 0,6 % per treballador i mes i un 1,3% per hora treballada. Les tarifes salarials pactades en la negociació col·lectiva fins al setembre s'incrementen un 1,42 %.
- L'estoc de crèdit bancari al sector privat a Catalunya s'estabilitza i només cau un 0,3 % interanual el segon trimestre (un 3% a Espanya).
- Els índex borsaris europeus milloren el tercer trimestre, però l'IBEX-35 registra pèrdues. Durant l'octubre, el selectiu espanyol pateix una forta volatilitat, però tanca en positiu.
- L'execució pressupostària del sector públic administratiu de la Generalitat mostra fins al setembre un augment dels ingressos del 8,6 % i del 8,9 % en el cas de les despeses. La recaptació tributària de la Generalitat s'incrementa un 19,6 % i la de l'Estat a Catalunya un 4,5 %.

1.

L'entorn de l'economia catalana

Millora el creixement mundial, que segons l'FMI serà d'un 3,6 % l'any 2017 i d'un 3,7 % l'any 2018

Durant la primera meitat del 2017 l'evolució econòmica global ha superat les expectatives. L'activitat econòmica ha millorat a les economies avançades i també a algunes economies emergents, com Xina o Rússia. Les condicions financeres han restat estables, i tot plegat ha millorat la confiança econòmica. L'FMI estima en el seu informe de previsions de tardor que l'economia internacional creixerà el 2017 un 3,6 %, mentre que l'any 2018 avançarà un 3,7 %. Aquestes

Previsions de creixement econòmic (% de variació interanual del PIB)

	2016	Projeccions		Diferència amb les projeccions de juliol	
		2017	2018	2017	2018
Economia mundial	3,2	3,6	3,7	0,1	0,1
Economies avançades	1,7	2,2	2,0	0,2	0,1
Estats Units	1,5	2,2	2,3	0,1	0,2
Japó	1,0	1,5	0,7	0,2	0,1
Regne Unit	1,8	1,7	1,5	0,0	0,0
Zona euro	1,8	2,1	1,9	0,2	0,2
Alemanya	1,9	2,0	1,8	0,2	0,2
França	1,2	1,6	1,8	0,1	0,1
Itàlia	0,9	1,5	1,1	0,2	0,1
Espanya	3,2	3,1	2,5	0,0	0,1
Economies emergents i en desenvolupament	4,3	4,6	4,9	0,0	0,1
Xina	6,7	6,8	6,5	0,1	0,1
Índia	7,1	6,7	7,4	-0,5	-0,3
Rússia	-0,2	1,8	1,6	0,4	0,2
Amèrica llatina i Carib	-0,9	1,2	1,9	0,2	0,0
Brasil	-3,6	0,7	1,5	0,4	0,2
Àfrica subsahariana	1,4	2,6	3,4	-0,1	-0,1
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	5,0	2,6	3,5	0,0	0,2
Comerç mundial	2,4	4,2	4,0	0,2	0,1

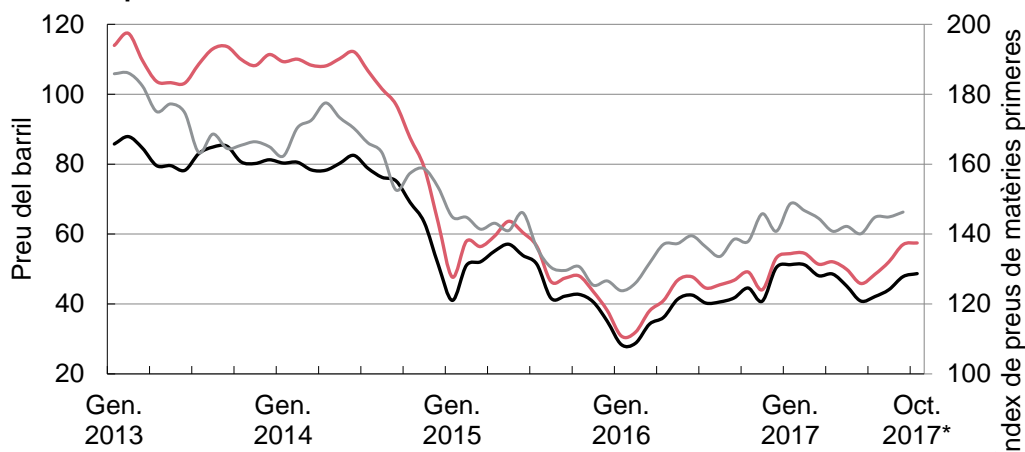
Font: World Economic Outlook, FMI (octubre de 2017).

previsions, que són una dècima superiors a les que pronosticava aquest organisme el passat mes de juliol, suposen una millora notable respecte el creixement assolit el 2016 (d'un 3,2 %), que havia estat el més baix des del 2009. En el mateix sentit, es preveu una evolució positiva del comerç mundial, que creixerà un 4,2 %, el ritme més alt des del 2011.

Revisions a l'alça en les previsions per a les economies avançades i per a les emergents i en desenvolupament, que creixeran aquest any un 2,2 % i un 4,6 % respectivament

Segons la darrera edició de previsions de l'FMI, les economies avançades creixeran un 2,2 % aquest any, i el 2018 alentiran una mica el ritme (2 %), pel creixement una mica més pausat a la zona euro i a Japó. Al seu torn, les economies emergents i en desenvolupament registraran creixements significatius, d'un 4,6 % i d'un 4,9 % el 2017 i el 2018, respectivament, tot i que les economies exportadores de petroli i matèries primeres evolucionen més dèbilment per la moderació dels preus, tot i l'alça experimentada enguany.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les matèries primeres

- Preu del petroli en dòlars americans (\$) (eix esquerra)
- Preu del petroli en euros (€) (eix esquerra)
- Índex de preus de matèries primeres no energètiques (\$) (eix dret)

*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 26 d'octubre de 2017.
Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Els moviments proteccionistes i el dèbil creixement potencial de l'economia, dos riscos per al creixement mundial

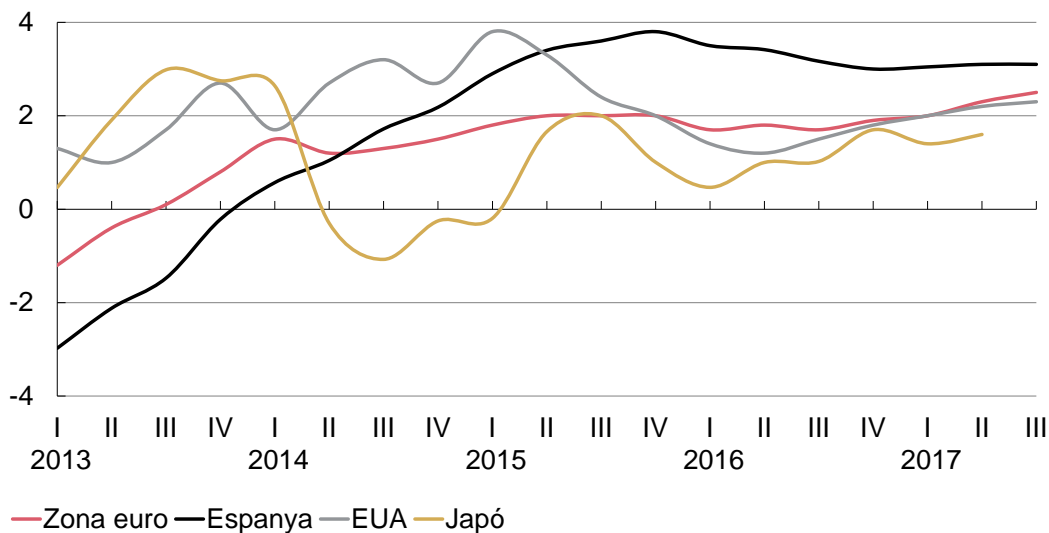
Malgrat la millora recent de les expectatives econòmiques, el dèbil creixement potencial de l'economia a mitjà termini podria condicionar el creixement mundial. I és per això que l'FMI incideix en la necessitat d'emprendre reformes estructurals per millorar el creixement de la

productivitat i per dotar l'economia de més marge de maniobra. D'altra banda, un dels aspectes que afebleix la recuperació actual és el lent creixement que estan experimentant els salaris, fet que explica, en part, que la inflació segueixi en taxes molt baixes. Entre els riscos a tenir en compte, destaquen la possibilitat d'augment de les tensions geopolítiques i de les polítiques proteccionistes.

L'economia dels EUA creixerà un 2,2 % aquest any i un 2 % el 2018, en un context proper a la plena ocupació

Pel que fa a l'economia dels EUA, la confiança d'empreses i consumidors mostra una fortalesa significativa, i això està derivant en una expansió del consum privat i en la inversió no residencial. També continuen els bons resultats en el mercat de treball, de manera que la taxa d'atur (4,2 % el setembre) arriba al valor més baix des del 2001. L'FMI estima que el PIB del EUA creixerà un 2,2 % el 2017 (després d'haver registrat un creixement més feble, d'un 1,7 %, l'any 2016). La primera estimació del PIB corresponent al 3T2017 ha estat millor del que s'esperava, ja que l'efecte negatiu dels huracans del setembre ha estat compensat per les contribucions positives del consum privat, de la inversió empresarial i de la despesa federal. El creixement trimestral anualitzat ha estat d'un 3 %, molt similar al 3,1 % del segon trimestre. En termes interanuals el creixement és d'un 2,3 %, el ritme més alt en dos anys.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE i Bureau of Economic Analysis (BEA).

Per al 2018 l'FMI preveu que l'economia americana experimentarà una lleu moderació en el creixement (fins al 2 %). En l'àmbit polític, continua havent molta incertesa pel que fa a la reforma fiscal promesa per Donald Trump, que encara no s'ha presentat en detall i que compta

amb la resistència d'amplis sectors. En relació a la política monetària, l'expectativa és que la seva normalització serà més gradual del que s'esperava fa uns mesos. Cal recordar que la Reserva Federal va pujar el juny passat els tipus d'interès oficials, fins a un rang d'un 1-1,25 %, però els bons registres de l'atur i la baixa pressió inflacionista han frenat les expectatives de noves alces a curt termini., si bé el que és un fet a partir del mes d'octubre és que la Reserva Federal començarà a reduir el seu balanç (deixarà de reinvertir paulatinament en bons del tresor i en deute recolzat en hipoteques).

Milloren les previsions per al Japó, però només creixerà un 1,5 % el 2017 i un 0,7 % el 2018.

L'economia japonesa segueix mostrant un creixement econòmic molt inferior a la resta d'economies avançades. Tot i això, les perspectives han anat millorant modestament els darrers mesos, de manera que l'FMI ha tornat a elevar les seves previsions de creixement. Ara s'estima que aquest any el PIB japonès creixerà un 1,5 %, dues dècimes més del que es preveia a l'estiu. Consum, inversió i demanda externa s'orienten a l'alça gràcies a la millora de la demanda mundial i al to expansiu de la política fiscal i monetària. No obstant això, de cara al 2018 el creixement tornarà a afeblir-se (fins a un 0,7 %), ja que l'estímul fiscal començarà a desaparèixer. Amb tot, s'espera que la política monetària continuarà sent acomodaticia, mentre que la consolidació fiscal també serà gradual (dirigida a aconseguir uns nivells de deute públic més sostenibles).

L'economia xinesa creixerà un 6,8 % el 2017, més del que s'esperava, al contrari que la Índia.

L'economia xinesa ha tornat a superar les expectatives. L'FMI ha tornat a revisar a l'alça les seves previsions, i pronostica ara que el creixement serà d'un 6,8 % el 2017, per sobre del 6,7 % del 2016. La demanda externa ha tornat a recuperar vigor, de manera que el reequilibrament cap a un model amb més pes del consum privat i del serveis serà més gradual del previst. La distensió de polítiques i les reformes d'oferta han reforçat l'expansió i la previsió és que les autoritats econòmiques seguiran amb polítiques lleument expansives que no limiten el creixement del crèdit. Per aquest motiu, l'any 2018 el creixement econòmic seguirà sent molt significatiu, d'un 6,5 %. Però al mateix temps creix la trajectòria a l'alça del deute que incrementa el risc d'inestabilitat financera i redueix l'espai fiscal per fer front a possibles ajustos. D'altra banda, les economies veïnes també mostren

un panorama optimista. Concretament, a la Índia s'esperen creixements elevats, del 6,7 % el 2017 i del 7,4 % el 2018, però inferiors als de les anteriors previsions de l'FMI.

Milloren les previsions de Llatinoamèrica, de Rússia i d'altres economies emergents i en desenvolupament

Per a l'Amèrica llatina i el Carib, l'FMI augmenta dues dècimes el creixement previst per al 2017 (1,2 %), mentre que manté la previsió per al 2018 (1,9 %). Tot i que l'àrea, que és majoritàriament exportadora de primeres matèries, segueix ressentint-se dels efectes dels baixos preus en aquests productes, la probabilitat de recessió ha disminuït. Els pronòstics també han millorat lleugerament per a la principal economia de la regió, Brasil, on la caiguda de la demanda interna s'ha moderat i les exportacions mostren una fortalesa notable, si bé persisteix la incertesa política. La previsió de creixement per a aquest any és d'un 0,7 % (quatre dècimes superior a la previsió del mes de juliol), mentre que el 2018 s'accelerarà fins a un 1,5 %. D'altra banda, Argentina abandona la recessió, i s'estima que avançarà un 2,5 % tant el 2017 com el 2018, en un context de millora del consum privat, de la inversió i de la demanda externa.

Rússia també ha mostrat darrerament una evolució més positiva del que s'esperava, amb una millora de les condicions financeres i una reactivació de la demanda interna. Per aquests motius s'han revisat a l'alça les seves previsions: s'espera que registri un creixement d'un 1,8% el 2017, mentre que el 2018 avançarà un 1,6 %.

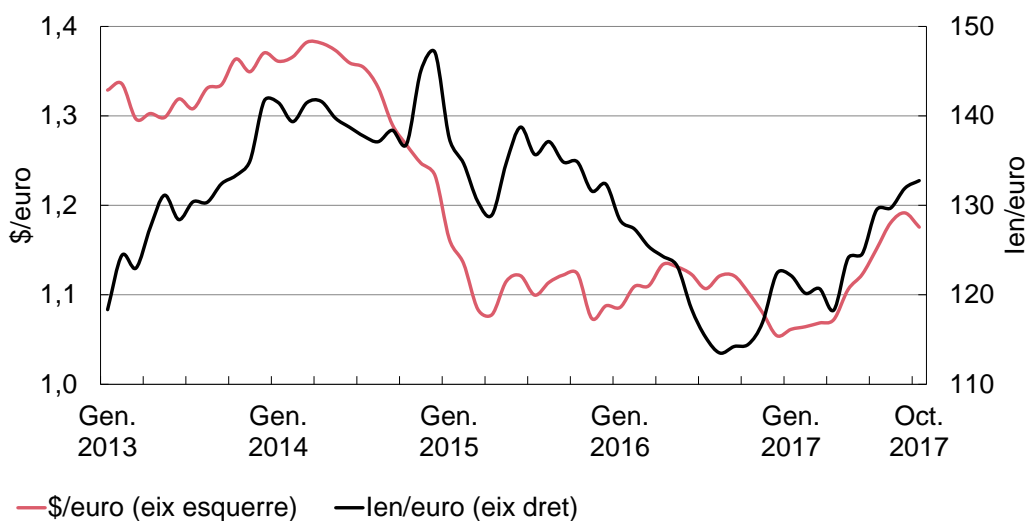
Per a l'Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan es preveu una tendència d'acceleració econòmica, amb un creixement del PIB d'un 2,6 % aquest any i d'un 3,5 % el 2018, tot i el context de preus moderats del petroli. Finalment, l'Àfrica subsahariana mostra unes previsions de creixement d'un 2,6 % i d'un 3,4% per al 2017 i el 2018 respectivament.

El creixement econòmic de la zona euro s'eleva fins al 2,1 %

L'FMI ha millorat de nou el mes d'octubre les previsions de la zona euro, que ja havia augmentat el mes de juliol passat. Així doncs es referma la recuperació de l'economia europea que segons els pronòstics actuals s'accelerarà el 2017 fins a un 2,1 %, i el 2018 creixerà de forma més moderada (un 1,9 %). Aquest creixement s'emmarca en una situació favorable a escala global i en el cas de la zona euro es concreta en un creixement durant el primer semestre per sobre de les expectatives. Aquestes bones perspectives s'inscriuen dins la previsió que les negociacions del *Brexit* no generin incerteses excessives i que

permetin un acord que no imposi barreres econòmiques rellevants. A més, la demanda interna, que ha estat un dels principals factors de creixement, se seguirà veient impulsada per unes condicions financeres acomodaticies, amb la previsió de tipus d'interès reals negatius durant el període considerat i una relativa estabilitat política (tot i que l'FMI té en compte en els seu anàlisi les incerteses existents al Regne Unit i a Espanya). D'altra banda, segons aquest mateix organisme el creixement també es beneficiarà de les bones perspectives del comerç internacional, que han de permetre incrementar les exportacions.

Evolució del tipus de canvi de l'euro

Font: Banc d'Espanya.

Entre els grans països de la zona euro, tres dels principals es preveu que vegin créixer el seu PIB lleugerament per sota de la mitjana. Així Alemanya creixerà el 2 % el 2017 i l'1,8 % el 2018, França l'1,6 i l'1,8 % respectivament, i Itàlia, amb un creixement previst de l'1,5 % el 2017 i l'1,1 % el 2018, seguirà sent el país de la UE-28 amb les menors taxes de creixement econòmic. En canvi Espanya mantindrà creixements importants: del 3,1 % el 2017 i del 2,5 % el 2018. Entre la resta d'economies europees, el 2017 destacarà el creixement d'economies com Irlanda (4,1 %) i els països Baixos (3,1 %). Malta i Eslovènia també es preveu que enguany tinguin un creixement del PIB per sobre del 4%.

Durant el tercer trimestre l'euro ha mantingut la tendència a l'alça observada durant el primer semestre, amb una apreciació respecte el dòlar i el ien. Aquest fet dificulta la competitivitat en els mercats internacionals i podria limitar els efectes expansius del creixement del comerç mundial a la zona.

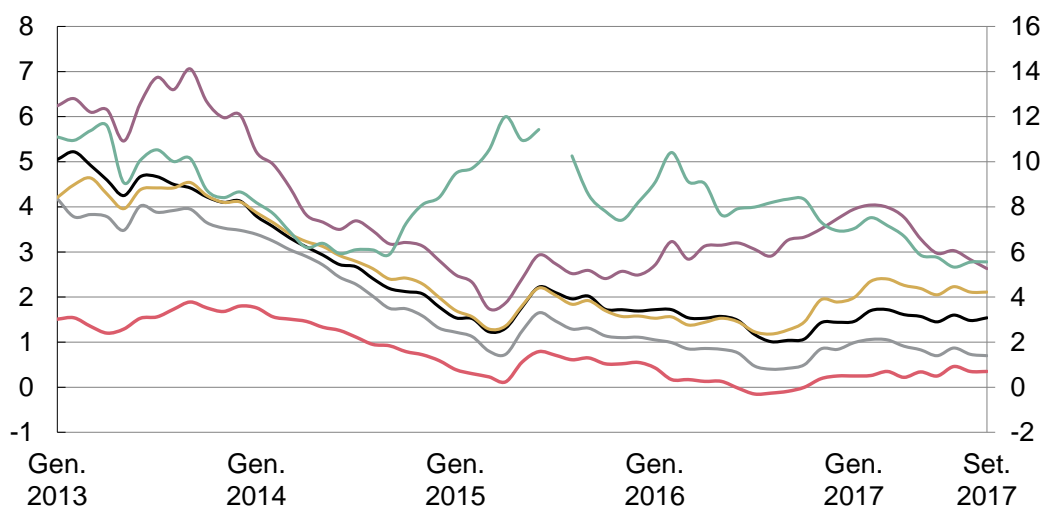
Fora de la zona euro, el Regne Unit creixerà l'1,7% el 2017 i l'1,5% el 2018, previsions sense canvis respecte al juliol. Cal tenir en compte, com abans s'ha comentat, que l'FMI preveu que les negociacions entre

el RU i la UE no comportaran barreres econòmiques importants i que les incerteses generades per aquesta negociació seran relativament reduïdes.

El Banc Central Europeu manté els tipus a mínims però comença a frenar la compra d'actius

La política monetària a la zona euro continua sent acomodaticia. El Banc Central Europeu ha anunciat en la darrera reunió d'octubre la seva voluntat de mantenir els tipus d'interès actuals fins que sigui necessari (per refermar la recuperació), una decisió que té molt en compte que la inflació encara està per sota dels objectius. No obstant això, s'han començat a introduir canvis en els estímuls monetaris, de manera que, d'una banda, s'ha anunciat que la compra d'actius es perllongarà fins al setembre del 2018, però a partir del proper mes de gener es reduirà el volum mensual de compres, de 60 miliards a 30 miliards d'euros mensuals.

Evolució del rendiment del deute públic a 10 anys (%)

—Alemanya —Espanya —Irlanda —Itàlia —Portugal —Grècia (eix dret)

Nota: el BCE no ha publicat la dada de Grècia corresponent al juliol de 2015, mes durant el qual s'estava negociant el tercer programa d'ajuda financera d'aquest país.
Font: BCE.

Pel que fa a la cotització dels bons a 10 anys, s'observa força estabilitat a Alemanya, Espanya, Itàlia i Irlanda, mentre que les primes de risc de Portugal i Grècia es redueixen lleugerament.

Les previsions de creixement de l'economia espanyola per al 2017 es mantenen positives

El PIB espanyol va créixer un 3,3 % el 2016 i durant els tres primers trimestres d'enguany els resultats han estat força positius amb creixements intertrimestrals del 0,8%, del 0,9 % i del 0,8 % respectivament. Això ha portat al Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat ha revisar, aquest mes d'octubre, les previsions de creixement per enguany, que ara situa en un 3,1 %. Això suposa una dècima més que les previsions publicades el juliol gràcies al bon comportament de la demanda externa. En canvi, per al 2018 les previsions anteriors s'han reduït en tres dècimes degut a les incerteses polítiques i a la demora en la tramitació dels pressupostos generals de l'Estat, de manera que les previsions actuals situen el creixement del proper any en un 2,3 %. Aquestes previsions del govern central han estat avalades globalment per l'Airef (Autoritat independent de responsabilitat fiscal). Aquest organisme avalua que la incertesa política entre Espanya i Catalunya repercutirà en 3 o 4 dècimes en l'alentiment previst per a l'economia espanyola el 2018, fet que explicaria part de la moderació prevista per al proper any.

Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

(% de variació anual, excepte si s'indica el contrari)

	2016	Projeccions	
		2017	2018
PIB	3,3	3,1	2,3
Demanda interna ¹	2,5	2,4	1,8
Despesa del consum final privat ²	3,0	2,5	1,8
Despesa del consum de les administracions públiques	0,8	0,9	0,7
Formació bruta de capital fix	3,3	4,2	3,4
Demanda externa ¹	0,7	0,7	0,5
Exportació de béns i serveis	4,8	6,2	5,1
Importació de béns i serveis	2,7	4,4	4,1
Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament respecte a la resta del món (% del PIB)	2,1	1,8	1,7
Deflactor del consum privat	-0,1	2,0	1,6
Ocupació laboral ³	3,0	2,9	2,4
Taxa d'atur (% de la població activa)	19,6	17,2	15,5

¹ Contribució al creixement del PIB.

² Inclou llars i institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

³ En termes equivalents a temps complet.

Font: Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat (octubre de 2017).

L'FMI, per la seva banda, manté sense canvis les previsions de creixement del PIB espanyol per enguany en el 3,1 % i eleva l'expectativa per al 2018 en una dècima, fins al 2,5 %. Així doncs, l'organisme internacional no observa canvis substancials en els factors

de creixement observats: una millora competitiva impulsada per les reformes estructurals i la moderació salarial, que juntament amb unes condicions monetàries favorables i una contenció en la pressió fiscal han afavorit el creixement econòmic. En comparació amb les previsions del Ministeri, l'FMI espera que el creixement econòmic espanyol es recolzi en major mesura en la demanda interna. La moderació prevista en el creixement per al 2018 respon, segons l'organisme internacional, a l'absència de perspectives de millora en termes de productivitat. Per contra, l'FMI no atorga tanta rellevància a la situació política espanyola, tot i que sí que reconeix l'existència d'incerteses.

En aquest context, l'FMI destaca que calen accions per mantenir els ritmes de creixement actuals i proposa, entre altres mesures, liberalitzar els serveis professionals, millorar l'accés al capital risc, augmentar l'eficiència de la despesa pública i el sistema impositiu, i aprofundir en les reformes estructurals iniciades. Aquestes recomanacions haurien de donar resposta als elevats nivells d'atur (especialment entre els joves i l'atur de llarga durada) i a la dualitat del mercat de treball. També s'alerta de la posició deutora exterior elevada, i de les pressions fiscals derivades de l'envelliment de la població.

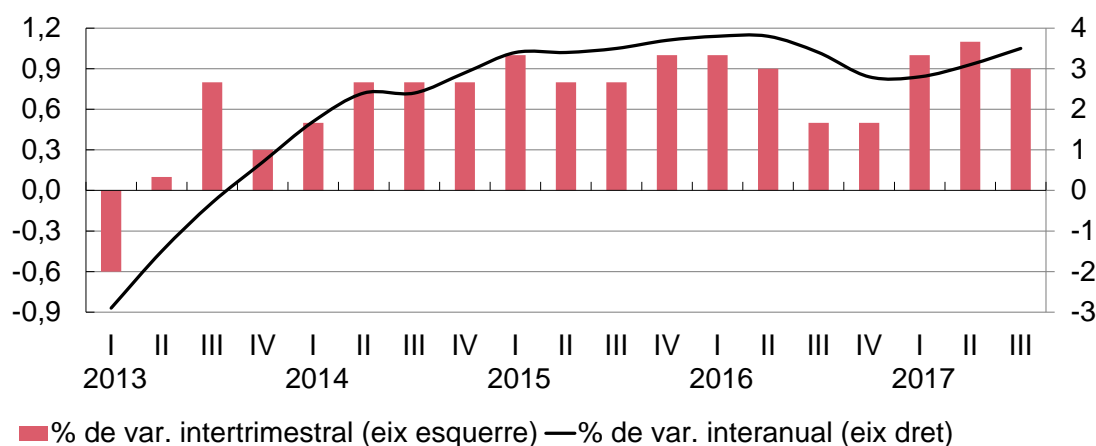
2.

El producte interior brut

El tercer trimestre d'enguany l'economia catalana continua amb un creixement molt positiu, del 0,9% intertrimestral.

Els resultats de l'avanç trimestral del PIB, que elaboren conjuntament l'Idescat i el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, mostren un creixement intertrimestral de l'economia catalana del 0,9 % en el tercer trimestre d'enguany, que situa la taxa interanual d'aquest mateix trimestre en un 3,5 %. D'aquesta manera el perfil de l'evolució del PIB durant l'any, (tenint en compte que l'Idescat ha revisat les dades dels dos primers trimestres), és d'un 1 %, d'un 1,1% i d'un 0,9% respectivament. Aquests resultats posen de manifest que tot i la lleu desacceleració del tercer trimestre, l'economia catalana manté un fort dinamisme.

Evolució del PIB de Catalunya

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

La tendència positiva del PIB en el tercer trimestre també té correspondència al mercat de treball, on es manté la creació neta de llocs de treball i la reducció de l'atur. No obstant això, després de creixements notables durant l'any, la confiança empresarial s'ha moderat en vistes al quart trimestre, fet que probablement avança els efectes de les tensions polítiques entre Catalunya i el govern de l'estat espanyol arran del referèndum de l'1 d'octubre.

Producte interior brut de Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari (% de variació interanual)

	2016			2017		
	Mitjana anual	3r trimestre	4t trimestre	1r trimestre ¹	2n trimestre ¹	3r trimestre ²
Agricultura	10,1	11,8	9,2	4,4	0,5	-2,5
Indústria	4,0	4,2	3,9	2,9	2,9	3,7
Construcció	3,2	3,3	5,0	5,8	6,1	6,8
Serveis	3,1	3,0	2,3	2,5	2,9	3,3
PIB pm	3,5	3,4	2,8	2,8	3,1	3,5

¹Dades revisades.

²Dades d'avanç.

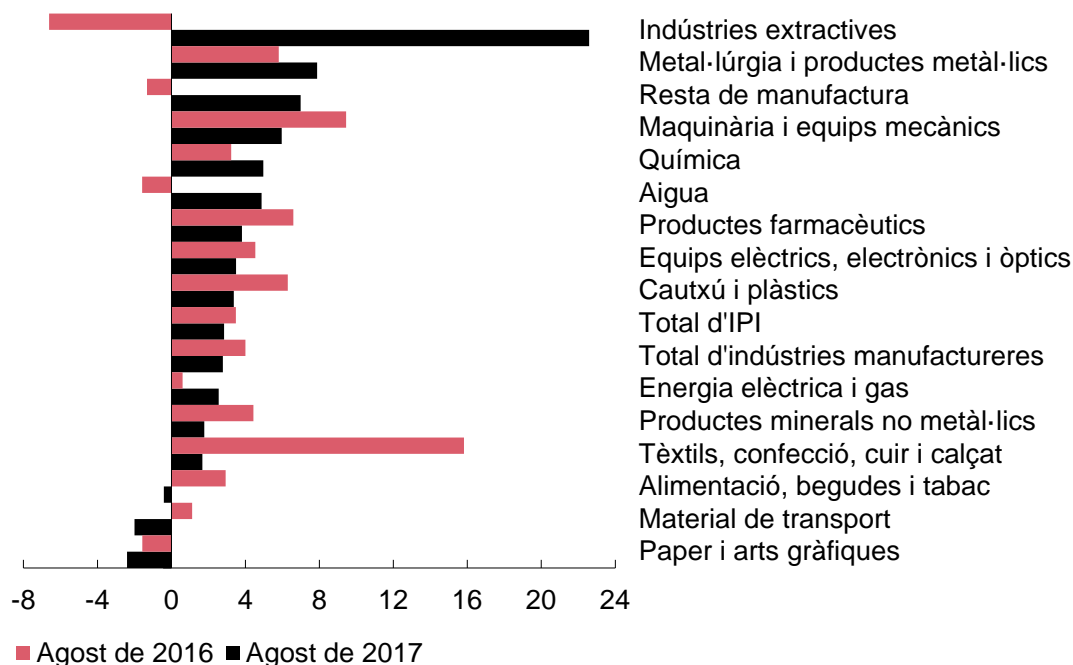
Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

El VAB del sector industrial creix un 3,7 % interanual el tercer trimestre

El sector industrial ha guanyat impuls el tercer trimestre i d'acord amb les dades d'avanç d'aquest trimestre creix en termes interanuals un 3,7%, és a dir 8 dècimes més que el trimestre anterior. La indústria acumula resultats positius des del 2014 gràcies a les exportacions i a l'increment de la demanda interna.

Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil dels darrers 12 mesos (% de variació interanual)

Font: Idescat i INE.

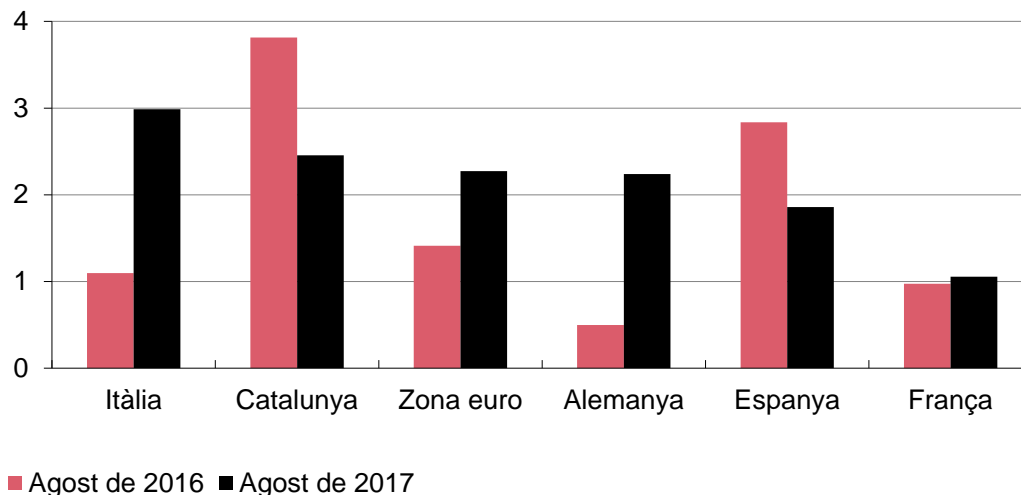
En mitjana mòbil de dotze mesos fins a l'agost d'enguany, la producció industrial a Catalunya augmenta en pràcticament totes les branques

industrials, llevat del paper i arts gràfiques, del material de transport i de l'alimentació, on es redueix lleument. La producció de les indústries extractives, que havia caigut fortament durant els períodes anteriors, és la de més creixement. Entre les branques manufactureres destaca l'avenc de les activitats metal·lúrgiques, de la maquinària i de les indústries químiques.

La producció industrial augmenta més a Catalunya que a la zona euro

La producció industrial a Catalunya evoluciona (en mitjana mòbil anual fins a l'agost) a un ritme del 2,5 %, lleugerament per sobre de la mitjana de la zona euro. En relació amb les economies més grans de la zona euro, Catalunya se situa lleugerament per sobre d'Alemanya, a mig punt d'Espanya i a un punt i mig de França. El creixement de l'activitat industrial catalana l'últim any és lleugerament inferior al d'Itàlia, però cal tenir en compte que Catalunya havia registrat un any enrere un increment del 3,8 %, clarament per sobre dels països considerats.

Evolució de la producció industrial a la zona euro
(mitjana mòbil dels darrers 12 mesos, % de variació interanual)

Dades amb els efectes de calendari corregits.

Font: Idescat, INE i Eurostat.

La construcció accelera de nou el seu creixement el tercer trimestre, fins a un 6,8 %

El sector de la construcció manté una important recuperació i registra un creixement interanual del 6,8 % el tercer trimestre d'enguany. El bon comportament del sector de la construcció es manifesta dins del mercat laboral en un important millora de l'ocupació. Tot i que la

magnitud d'aquesta millora varia molt entre l'EPA (que mostra un creixement del 12,6 % el tercer trimestre) i l'afiliació a la Seguretat Social (que mostra un increment del 6,2 %), totes dues fonts coincideixen en la trajectòria a l'alça.

Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics

(nombre d'habitatges nous)

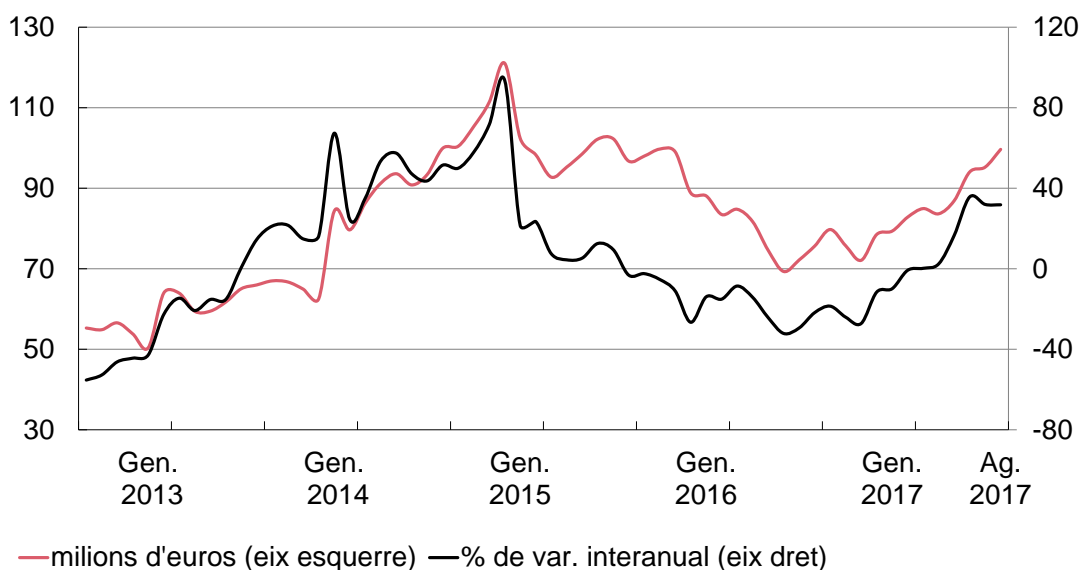
	Nombre	% de variació interanual
2006	125.506	15,0
2008	26.452	-68,8
2014	3.635	51,4
2015	5.423	49,2
2016	7.489	38,1
2017 (gener-juliol)	-	49,1

Font: Ministeri de Foment.

La construcció d'habitatges nous continua augmentant: en el període acumulat de gener a juliol el nombre de projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics és un 49,1 % superior al de l'any passat, tot i que cal tenir en compte que la distribució en el territori varia notablement. L'augment de les compra-vendes té també el seu correlat en un increment notable dels preus, que en el cas de l'habitatge nou és del 14% des de finals del 2015. Pel que fa a l'obra pública, la millora que experimenta la licitació pública els darrers mesos n'avança una certa recuperació, tot i tenir en compte que el volum d'obra civil licitada durant els darrers dotze mesos és un 15 % de la que es licitava el 2007.

Evolució de la licitació oficial

(mitjana mòbil de 12 mesos)

Font: Ministeri de Foment.

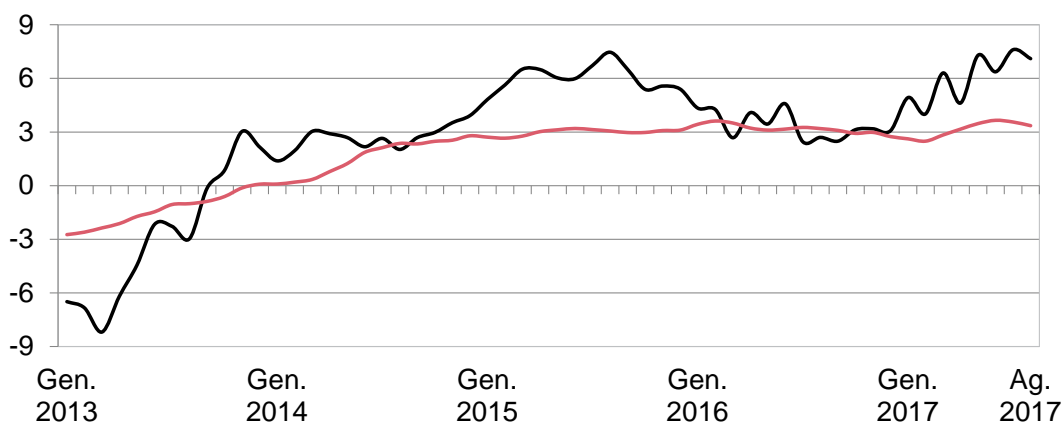
L'augment recent de la licitació pública recau exclusivament en les administracions territorials (Generalitat i administracions locals), que augmenten la licitació interanual un 90 % el mes d'agost en termes de mitjana mòbil anual; la licitació de l'Administració central continua caient, un 44 %.

El sector de serveis creix un 3,3 % el tercer trimestre

Durant el tercer trimestre el sector de serveis experimenta un creixement interanual del valor afegit del 3,3 %, la qual representa una millora respecte els trimestres anteriors. La recuperació del volum de negoci de les activitats de mercat del sector il·lustra el dinamisme de les activitats terciàries impulsades tant pel consum privat, el turisme i els bons resultats de la resta de l'economia en general. Els indicadors laborals avalen igualment aquesta dinàmica: els afiliats a la Seguretat Social augmenten un 3,9 % interanual en el tercer trimestre. La desagregació d'aquests afiliats per activitats econòmiques posa de manifest que el creixement de l'ocupació dins de les activitats que no es consideren de mercat ha estat encara més elevada que la mitjana del sector.

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis

(variació interanual de la mitjana mòbil de tres mesos)

— Xifra negoci en valors corrents — Ocupació

Font: INE.

El nombre de turistes estrangers que visiten Catalunya s'incrementa un 7,8 % durant els tres primers trimestres de l'any

Malgrat l'atemptat terrorista de l'agost a Barcelona i Cambrils, el turisme estranger va créixer un 6,1% el setembre. En el període acumulat dels primers nou mesos de l'any el nombre de turistes que ha rebut Catalunya ha crescut un 7,8 %. Destaquen els forts creixements dels turistes dels Estats Units (31,9 %) i de Rússia (25,7 %). La despesa

del turisme estranger (fins a l'agost) augmenta a un ritme (del 13,2 %) superior al del nombre de turistes. En termes absoluts els augments de més importants de la despesa turística es concentren en el turisme estatunidenc, rus i neerlandès (que expliquen el 36 % del creixement). Durant els 8 primers mesos del 2017, la despesa mitjana per turista augmenta un 4,8 % i la despesa diària un 3,3 %. Les pernoctacions hoteleres s'incrementen fins al setembre en un 4,2 %, gràcies al turisme estranger, atès que les pernoctacions (de Catalunya i d'Espanya) disminueixen un 0,5 %.

Indicadors del sector turístic. Gener-setembre

(% de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Pernoctacions hoteleres		
Turisme total	4,2	3,0
Turisme estatal	-0,5	0,2
Turisme estranger	6,5	4,4
Turisme estranger		
Nombre de turistes	7,8	10,1
Despesa turística total*	13,2	14,2

Font: INE.

Durant els dos primers trimestres millora el consum privat, la inversió i les exportacions a l'estranger

Les dades de la comptabilitat trimestral disponibles fins al segon trimestre d'enguany posen de manifest que durant la primera part del 2017 la demanda interna es va accelerar respecte a la dinàmica de la segona meitat del 2016. Aquest creixement més elevat es va concretar en la despesa en consum de les llars i en la inversió en béns d'equipament i altres actius, que van créixer a una taxa superior a la del segon semestre del 2016. Tanmateix, la contribució de la demanda exterior va perdre força perquè enguany l'aportació de la demanda provinent de l'estat espanyol ha estat negativa. D'aquesta manera, malgrat els resultats força positius dels saldo dels intercanvis amb l'estranger, la contribució global de la demanda externa és inferior a la dels dos trimestres anteriors. Cal destacar el fort creixement que experimenten les exportacions de béns i serveis a l'estranger els dos primers trimestres d'enguany (5,8 % i 5,7 % respectivament) que, combinats amb la moderació que experimenten les importacions, expliquen l'augment del superàvit comercial que hi ha darrera de la contribució positiva d'aquests intercanvis.

Pel que fa al comportament del consum de les llars, a partir de les dades de l'economia espanyola, per a la qual es disposa d'informació més àmplia, es comprova que el creixement interanual del consum de

les llars a escala estatal durant el segon trimestre va ser superior a l'augment de la seva renda familiar disponible, de manera que l'estalvi va disminuir. Al mateix temps, la inversió de les llars va experimentar un augment superior al 10 %, la qual cosa va fer disminuir comparativament amb un any enrere la capacitat de finançament de les llars. En el cas de les empreses no financeres, també amb dades de l'economia espanyola, tot i l'augment del VAB generat, el seu estalvi net va ser negatiu; però tot i així van augmentar la inversió un 8,6 %, de manera que la seva capacitat de finançament va ser negativa (a diferència d'un any enrere).

Evolució del PIB de Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	2016	2016			2017	
	Mitjana anual	Segon trimestre	Tercer trimestre	Quart trimestre	Primer trimestre	Segon trimestre
Demanda interna	3,2	3,7	2,8	2,7	2,9	2,8
Despesa en consum de les llars	2,7	3,3	2,1	2,5	2,3	2,6
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	2,7	2,8	2,2	1,4	1,4	2,1
Formació bruta de capital ²	5,2	5,7	5,2	4,4	6,2	3,7
Béns d'equipament i altres actius	4,5	5,0	4,5	3,5	7,4	3,9
Construcció	4,6	4,6	4,3	4,1	3,4	3,2
Saldo exterior ^{3, 4}	0,6	0,6	1,0	0,5	0,2	0,6
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,3	-0,3	0,3	-0,3	1,0	1,1
Exportacions de béns i serveis	4,1	3,7	3,7	5,7	5,8	5,7
Importacions de béns i serveis	5,8	5,3	3,5	7,6	3,8	3,2

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴ Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

Pel que fa al comportament de la demanda durant el tercer trimestre, els indicadors de consum com el comerç al detall mostren una millora, però dins d'una dinàmica continguda. De fet l'evolució d'aquest indicador els dos trimestres anteriors ha estat inferior a la del consum de les llars. L'evolució de les matriculacions de turismes ha millorat lleugerament respecte la del segon trimestre, si bé les dades del darrer mes de setembre són negatives. D'altra banda, l'augment de l'ocupació ha estat lleugerament per sobre de la del trimestre anterior, la qual cosa millora la renda de les llars i amb ella la seva capacitat de consumir. No obstant això, els indicadors de confiança dels consumidors publicats, a escala estatal, per la Comissió Europea a finals d'octubre empitjora per tercer mes consecutiu, la qual cosa avança un menor dinamisme del consum el quart trimestre.

Els indicadors d'inversió disponibles són més escassos. Les matriculacions de vehicles de càrrega, malgrat el fort creixement el mes d'agost, han disminuït el setembre, de manera que el creixement trimestral augmenta menys del que ho va fer el trimestre anterior. Les darreres dades d'importacions de béns d'equipament són del mes d'agost i mostren un creixement molt important (del 17,7%), però caldrà esperar fins a les dades de setembre que podrien ser inferiors. De fet, com s'ha indicat abans amb dades de l'economia espanyola, les empreses van fer durant el segon trimestre un volum inversió superior als seus recursos propis i probablement això frenarà el tercer trimestre la inversió. Al seu torn, segons la dinàmica del nombre d'habitatges iniciats durant els darrers mesos, la inversió en construcció apunta cap a una millora.

Indicadors de demanda

(% de variació interanual)

	Comerç al detall*	Matriculacions	
		Turismes	Vehicles de càrrega
2016			
2n trimestre	4,3	15,5	13,7
3r trimestre	3,5	9,8	4,1
4t trimestre	1,3	4,6	2,5
2017			
1r trimestre	-1,4	12,5	16,5
2n trimestre	0,0	6,0	2,3
3r trimestre	0,6	6,1	1,3

*Valors constants (sense estacions de serveis)

Font: INE i Direcció General de Trànsit.

Pel que fa a l'evolució de les exportacions de béns, la mitjana de les dades disponibles de juliol i agost mostren un creixement superior al del segon trimestre. La dinàmica del turisme és també positiva, com abans s'ha indicat. Les importacions de béns també han tingut un comportament creixent que en part ve derivat d'uns preus del petroli més elevats que l'any passat, però també per un creixement notable de les importacions de béns de capital, especialment el mes d'agost.

3.

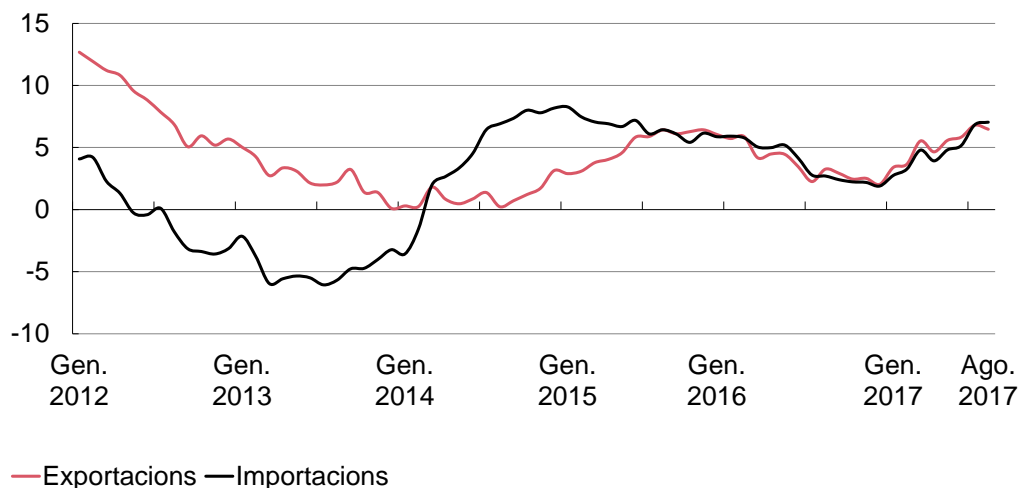
El comerç exterior

Les exportacions de béns s'acceleren el 2017 i augmenten un 8,8 % els vuit primers mesos de l'any

Les exportacions catalanes tornen a créixer amb força després d'un lleuger alentiment l'any 2016. Aquest comportament positiu de les exportacions catalanes se suma a l'experimentat els darrers anys: les exportacions catalanes del 2016 van ser un 57 % superiors a les del 2009 i un 33 % superiors a les del 2012. Aquests resultats tenen dues causes principals: els guanys de competitivitat derivats dels costos laborals relatius i els esforços realitzats per moltes empreses per diversificar mercats buscant noves oportunitats. En aquest sentit, la millora del comerç mundial prevista per enguany, sembla que està incentivant encara més les vendes catalanes a l'exterior.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger

(mitjana mòbil de 12 mesos, % de variació interanual)

Nota: dades en valors corrents.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

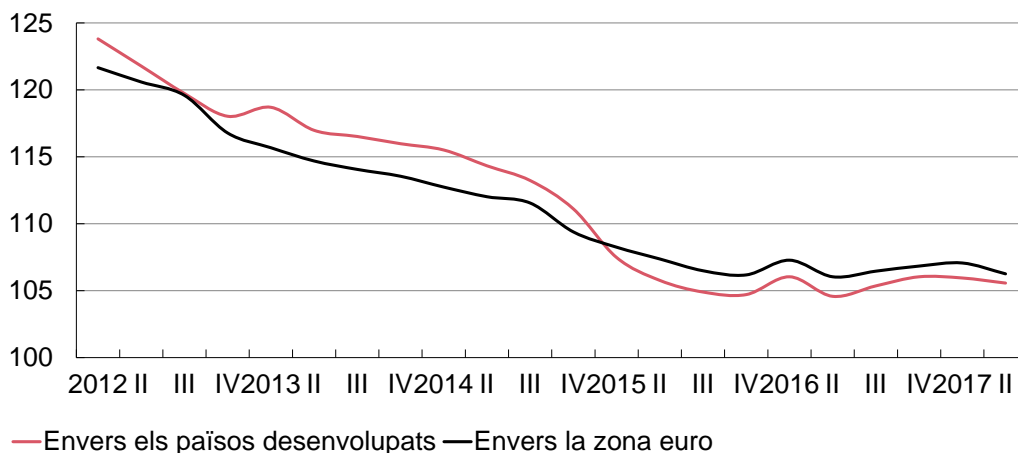
L'acumulat de les exportacions de gener a agost d'enguany mostra un creixement interanual del 8,8 % en valors corrents. Al mateix temps, l'augment de les importacions en aquest mateix període se situa en un 9,2 %. Si es pren de referència l'evolució dels preus del comerç de l'economia espanyola (0,2 % en el cas de les exportacions i 5,3 % en el d'importacions), es pot fer una aproximació a la dinàmica dels fluxos

comercials de Catalunya en termes de volum. Això permet veure que el creixement real de les exportacions acumulades fins a l'agost se situa al voltant d'un 8,6 %, i el de les importacions al voltant d'un 3,9 %.

La competitivitat en costos s'estabilitza

La competitivitat (amb dades a nivell estatal i valorada en termes de costos laborals unitaris relatius de les manufactures i tipus de canvi) ha mantingut una tendència clarament favorable des de l'any 2012 tant respecte els països desenvolupats com envers la zona euro, i ha estat un dels factors que ha empès a l'alça el creixement de les exportacions. Durant el 2016 la millora de la competitivitat es va anar frenant perquè l'evolució a la baixa dels costos laborals relatius va anar també en aquesta línia. Durant els dos primers trimestres d'enguany els nivells de competitivitat no han variat gaire, tot i l'enfortiment de l'euro.

Índex de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura i tipus de canvi (dades de l'economia espanyola; índex 1999 = 100)

Nota: l'increment de l'índex indica pèrdua de competitivitat.
Font: Banc d'Espanya.

Les exportacions destinades als mercats fora de la UE són les que més augmenten

Durant el 2017, a diferència del 2016, les exportacions als mercats extracomunitaris estan creixent lleugerament més que les adreçades als països de la UE. De tota manera, les exportacions comunitàries han obtingut un creixement molt elevat (del 7,6 % en els vuit primers mesos), superant àmpliament els registres del 2016 (3,3 % en el conjunt de l'any).

Els països europeus on augmenten més les exportacions són Itàlia i Alemanya (7,8 % i 7,6 %). En canvi, les exportacions al Regne Unit evolucionen moderadament (3,5 %). A diferència del 2016, el creixement més important s'ha produït en les exportacions als EUA (23,7 %), tot i l'apreciació de l'euro enfront del dòlar. D'altra banda, destaca l'augment de les exportacions a la Xina (18,3 %).

Exportacions de béns per àrees i països
(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	Gener-agost del 2017
Unió Europea	3,3	7,6
França	2,1	6,3
Alemanya	6,9	7,6
Itàlia	5,7	7,8
Portugal	-3,5	6,8
Regne Unit	-4,3	3,5
Resta d'Europa	5,1	8,7
Suïssa	5,8	5,1
Amèrica del Nord	1,5	24,0
EUA	0,4	23,7
Amèrica llatina	-7,8	7,1
Resta del món	-0,2	8,8
Japó	-3,1	9,3
Xina	9,0	18,3
Total	2,0	8,8

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Totes les branques exportadores milloren durant els vuit primers mesos de l'any

La millora de les exportacions s'està produint de forma generalitzada, si bé a ritmes diferents. El principal sector exportador català, la indústria química, que suposa més d'una quarta part del total d'exportacions, ha augmentat les vendes a l'estranger un 7,2 % fins al mes d'agost, mentre que el sector de l'automoció minora la marxa després d'acumular registres de rècord; tot i això durant els vuit primers mesos augmenta un 6,4 % interanual. Tanmateix, el creixement relatiu més important en termes corrents es localitza en les exportacions de productes energètics (96,1 %), en la seva vessant de derivats del petroli, a causa de l'impacte de l'augment del preu del petroli. Cal destacar que cap de les agrupacions sectorials de l'estructura comercial ha mostrat una evolució negativa. En el cas de les exportacions espanyoles, també s'observa una dinàmica molt

positiva, amb un increment (9,1 %), però amb uns resultats sectorials més variables, i amb una caiguda de les exportacions del sector de l'automòbil.

Exportacions per sectors econòmics (gener-agost del 2017)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	6,7	7,9
Productes energètics	96,1	53,5
Matèries primeres	28,2	30,5
Semimanufactures no químiques	8,3	9,2
Productes químics	7,2	7,8
Béns d'equipament	1,3	9,2
Automoció	6,4	-0,7
Béns de consum durador	7,8	3,5
Manufactures de consum	9,4	9,7
Altres	-2,0	-14,0
Total	8,8	9,1

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les exportacions de més contingut tecnològic continuen mostrant creixements relatius per sobre de la mitjana

Com ve succeint des del 2014, les exportacions de més contingut tecnològic creixen per damunt del conjunt de productes industrials. En el darrer any 2016, les exportacions que incorporen més contingut tecnològic van créixer un 8,9 % i el 2017 en l'acumulat fins al segon trimestre ho fan un 11,1 % interanual, superant les del conjunt de les exportacions industrials (9,5 %). El creixement més important d'aquestes exportacions té lloc dins de l'àmbit comunitari (on creixen un 16,8%). Entre els seus components, els productes farmacèutics, que són els de més pes, augmenten les vendes un 9,1 % i el creixement dels equips informàtics, electrònics i òptics és del 17,1 %. Les exportacions de productes de nivell tecnològic mitjà alt augmenten un 5,5 %, mentre que les de tecnologia mitjana baixa ho fan en un 26 % després d'haver mostrat registres negatius el 2016. Al seu torn, els productes de baixa tecnologia augmenten les vendes un 8,1 %. Com a conseqüència d'aquests comportaments les exportacions d'alt contingut tecnològic guanyen pes des del 2014, i el segon trimestre 2017 representen ja un 10,8% del total de les exportacions industrials.

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic

(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	I semestre 2017
Nivell tecnològic alt	8,9	11,1
productes farmacèutics	7,5	9,1
productes informàtics, electrònics i òptics	13,7	17,1
altres	-53,9	-22,6
Nivell tecnològic mitjà alt	2,5	5,5
productes químics	-1,6	10,0
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	4,8	2,8
altres	6,2	10,0
Nivell tecnològic mitjà baix	-1,4	26,4
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	-3,2	11,5
productes metàl·lics	6,4	4,0
altres	-4,6	132,5
Nivell tecnològic baix	2,1	8,1
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i paper	2,1	7,2
altres	2,4	18,2
Total de productes industrials	2,5	9,5

Font: Idescat, a partir de dades del Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les importacions augmenten un 9,2 % fins a l'agost

Les importacions mostren fins a l'agost un creixement important, del 9,2 %, degut en part a l'alça del preu del petroli. L'aproximació realitzada a partir de l'evolució del preu de les importacions estatals mostra, com abans s'ha indicat, una evolució en termes constants molt més continguda (al voltant del 3,9 %).

Les importacions de productes energètics han estat en valors corrents un 48,4 % superiors al 2016 i les de semimanufactures no químiques un 15,0 %. Destaca també l'increment de les importacions de manufactures de consum (d'un 8,3%) explicat per l'augment del consum de les llars. En canvi, per sota de la mitjana es troben les importacions del sector de l'automòbil, amb forts creixements els darrers anys, que s'han moderat enguany fins al 3,6 %, igual com ha passat, però amb menor mesura, amb la principal branca d'importació, la química, que creix un 6,9%. Les importacions de béns d'equipament augmenten fins a l'agost un 6,4 %, per sobre del que ho van fer el 2016.

A Espanya les importacions totals creixen fortament (11,6 %), amb un patró molt similar al català, amb l'augment al capdavant del sector energètic (43,1 %) i d'altres matèries primeres i semimanufactures.

Importacions per sectors econòmics (gener-agost del 2017)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	5,5	8,9
Productes energètics	48,4	43,1
Matèries primeres	7,6	22,8
Semimanufactures no químiques	15,0	17,7
Productes químics	6,9	4,7
Béns d'equipament	6,4	10,4
Automoció	3,6	2,9
Béns de consum durador	3,4	3,5
Manufactures de consum	8,3	4,7
Altres	-23,3	-8,8
Total	9,2	11,6

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

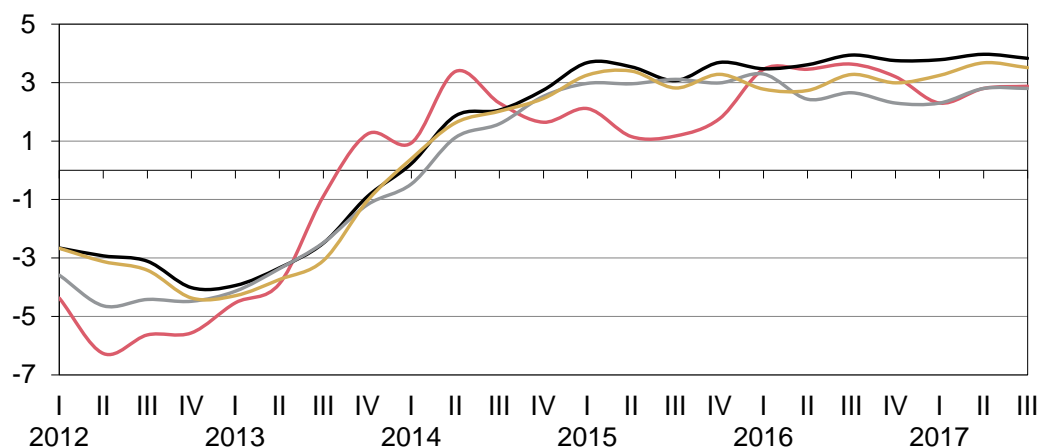
4.

Mercat de treball

L'ocupació continua augmentant amb força, amb un creixement d'un 2,9 % segons l'EPA i d'un 3,8 % segons la Seguretat Social

Els darrers mesos l'ocupació ha seguit creixent amb força. L'afiliació a la Seguretat Social ha incrementat el tercer trimestre un 3,8 % interanual, un ritme molt intens i només una mica inferior al creixement del 4 % interanual del segon trimestre. En concret, la darrera dada (de setembre) ha estat especialment positiva, amb un creixement interanual d'un 5 %, tot i que també poden haver influït factors estacionals. L'enquesta de població activa també corrobora el bon moment del mercat de treball, ja que l'ocupació ha augmentat el tercer trimestre un 2,9 % interanual, un ritme molt similar al del segon trimestre (2,8 %). Segons l'EPA, en termes absoluts s'han generat 92.700 llocs de treball els últims dotze mesos.

Dinàmica de l'ocupació (% de variació interanual)

- Ocupació a Catalunya (EPA)
- Afiliació a la Seguretat Social a Catalunya
- Ocupació a Espanya (EPA)
- Afiliació a la Seguretat Social a Espanya

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

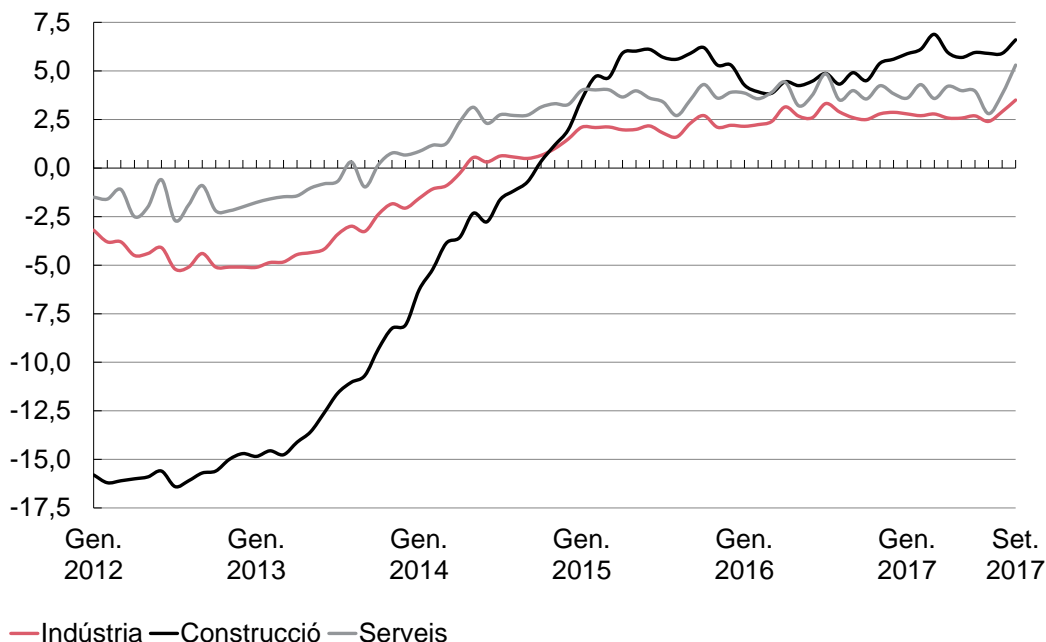
A Espanya l'ocupació també mostra una evolució molt favorable. L'afiliació a la Seguretat Social augmenta el tercer trimestre un 3,5 % interanual, un ritme una mica més pausat que en el cas català, mentre que segons l'EPA l'ocupació ha incrementat un 2,8 % interanual el tercer trimestre del 2017. Les dades d'ocupació corregides

d'estacionalitat i de l'efecte del calendari (només disponibles per a Espanya), corroboren l'evolució favorable, ja que el creixement intertrimestral del tercer trimestre és d'un 0,7 %, molt similar al dels dos trimestres previs.

L'afiliació creix amb força a tots els grans sectors d'activitat, però destaca l'augment d'un 6,6 % interanual a la construcció

La informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social assenyalava un fort creixement a tots els grans sectors d'activitat (excepte en l'agricultura, que el mes de setembre mostra un cert descens interanual dels afiliats). En termes relatius, la variació més intensa correspon a la construcció, amb un increment d'un 6,6 % interanual el mes de setembre; els serveis i la indústria presenten també augments molt rellevants (d'un 5,3 % i d'un 3,5 % respectivament). En termes absoluts, però, el gruix de la creació d'ocupació correspon als serveis, que concentra més d'un 75 % de les noves afiliacions. D'altra banda, l'EPA apunta a un patró similar de creixement de l'ocupació per sectors, si bé detecta un augment de l'ocupació a la construcció encara més significatiu (d'un 12,6 %). L'EPA també mostra una millora notable a la indústria (3,4 %), però en canvi la creació d'ocupació dels serveis (1,9 % interanual) és més fluixa que en el cas de l'afiliació.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors
(% de variació interanual)

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

A un nivell més desagregat, la informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social ens indica que les branques dels serveis són les que presenten una contribució més gran al creixement de l'afiliació al llarg

del tercer trimestre. Cal destacar en primer lloc l'augment de l'afiliació a la restauració (serveis de menjars i begudes) i a les activitats de l'Administració pública i la Seguretat Social, seguides a més distància pel comerç, les activitats de programació i consultoria informàtica i les activitats sanitàries. També destaca el fort augment (d'un 22 % interanual) de l'afiliació en l'epígraf anomenat activitats relacionades amb l'ocupació. Aquest epígraf inclou les persones que treballen per a empreses de treball temporal i que poden estar contractades en qualsevol altre sector d'activitat. Quant a la indústria, destaca l'augment de l'afiliació a la indústria alimentària, a la fabricació de productes metàl·lics i a la fabricació i reparació de maquinària. En sentit contrari, hi ha poques branques d'activitat que perdin afiliació en termes interanuals, i només destaca el retrocés en algunes branques dels serveis com les activitats jurídiques i comptabilitat, els serveis financers i el treball domèstic.

Dinamisme en l'ocupació assalariada, mentre que el nombre de no assalariats resta força estancat

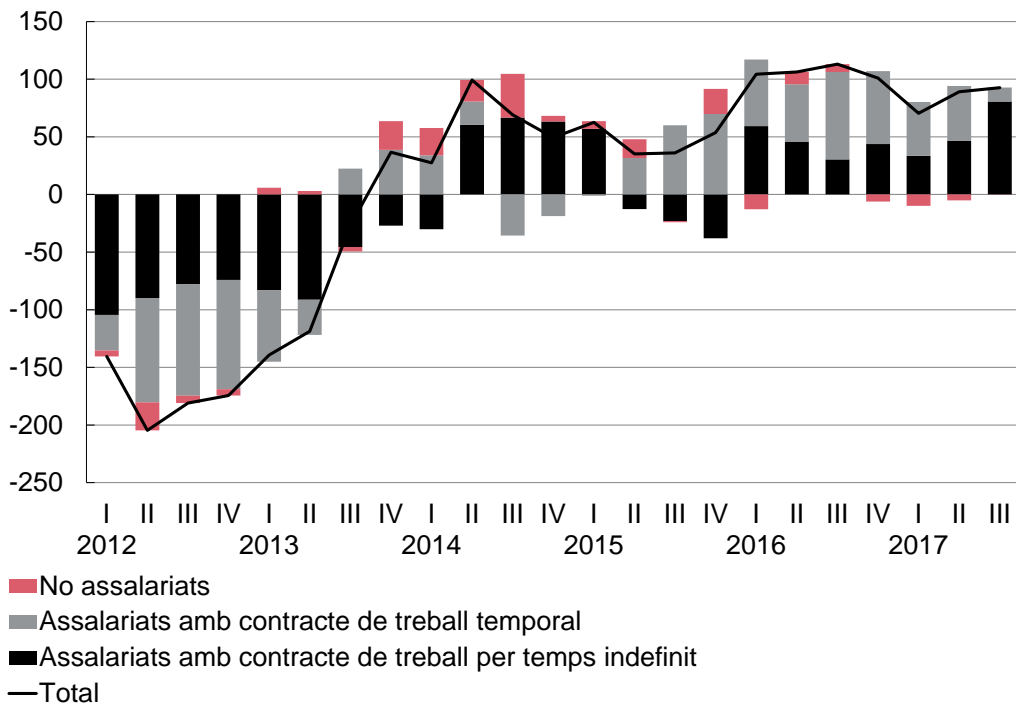
Pel que fa al tipus d'ocupació generada, segons l'EPA s'ha materialitzat íntegrament en un augment de l'ocupació assalariada (que creix un 3,5% interanual), mentre que els ocupats no assalariats no han variat en comparació amb fa un any. La informació de l'afiliació al règim d'autònoms també apunta a un cert estancament en l'ocupació no assalariada: els afiliats al règim d'autònoms augmenten un 0,8 % interanual, un ritme moderat en comparació amb anys anteriors.

L'ocupació indefinida accelera el creixement (3,9 % interanual), de manera que gairebé el 87 % dels treballs creats l'últim any són indefinits

Dins de l'ocupació assalariada, cal destacar la millora en l'ocupació indefinida, que accelera el seu creixement fins a un 3,9 % el tercer trimestre (el segon trimestre el seu increment era d'un 2,2 % interanual). Aquest és el ritme més intens que registra l'ocupació indefinida des de finals de l'any 2008. Al mateix temps, el nombre d'ocupats amb contracte temporal ha moderat el seu creixement: augmenta un 2 % interanual, després del creixement de dos dígitos de l'any 2016. Aquest comportament ha conduït a que la taxa de temporalitat (22,2 %), tot i que puja en relació amb el trimestre anterior per factors estacionals, sigui tres dècimes inferior a la que es registrava fa un any (al tercer trimestre del 2016). En termes absoluts, dels 92.800 llocs de treball assalariats que s'han creat en els últims dotze mesos, gairebé un 87 % són ocupats indefinits, i un 13 % corresponen a assalariats amb contracte temporal. Les dades de l'EPA

per a Espanya, en canvi, apunten a un creixement més fort de l'ocupació temporal (4,9 % interanual), mentre que la indefinida augmenta un 2,7 %. La taxa de temporalitat se situa en un 27,4 %, més de cinc punts superior a la dada per a Catalunya.

Variació interanual del nombre absolut d'ocupats

Font: Idescat.

La informació de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) relatives als contractes registrats assenyalen també un fort dinamisme en el nombre de contractes indefinits, que ha crescut un 10,4 % anual en el període gener-setembre del 2017. El nombre de contractes temporals també presenta un augment significatiu, d'un 7,4 %. Val a dir que un augment en el nombre de contractes temporals no implica necessàriament un augment del nombre de treballadors temporals (ja que influeix la rotació contractual, així com el flux de destrucció d'ocupació).

La població activa creix un 0,4 % interanual, després d'una caiguda gairebé continuada des del 2012

Un dels canvis recents que s'han produït al mercat laboral català és que la població en edat de treballar, després d'haver-se reduït durant el període 2012-2015, arran de la crisi econòmica, torna a presentar un creixement positiu a partir del 2016. El tercer trimestre del 2017 creix un 0,6 % interanual. Al mateix temps, la població activa creix en aquest

trimestre un 0,4 % interanual, l'augment més gran des de l'any 2011. La taxa d'activitat de 16 a 64 anys continua en valors molt alts i prop de màxims (78, %).

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2015	2016	Segon trimestre del 2017	Tercer trimestre del 2017
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,6	-0,1	-0,4	0,4
Població ocupada (% de variació interanual)	1,5	3,4	2,8	2,9
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-0,2	2,2	2,2	3,9
Assalariats amb contracte de treball temporal	8,7	12,3	8,7	2,0
Població en atur	-9,1	-15,6	-17,6	-13,9
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,9	78,8	78,4	78,7
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	64,2	66,4	67,9	68,8
Taxa d'atur (%)	18,6	15,7	13,2	12,5
Homes	17,8	14,6	12,3	11,7
Dones	19,4	16,9	14,2	13,5
Població de 16 a 24 anys	42,3	34,3	30,5	30,2
Taxa de temporalitat (%)	19,6	21,2	21,7	22,2
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	13,9	14,2	14,6	14,0
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,1	-0,4	-0,6	-0,3
Població ocupada (% de variació interanual)	3,0	2,7	2,8	2,8
Població en atur (% de variació interanual)	-9,9	-11,4	-14,4	-13,6
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,5	75,4	75,1	75,2
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	58,7	60,5	62,0	62,8
Taxa d'atur (%)	22,1	19,6	17,2	16,4

Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE.

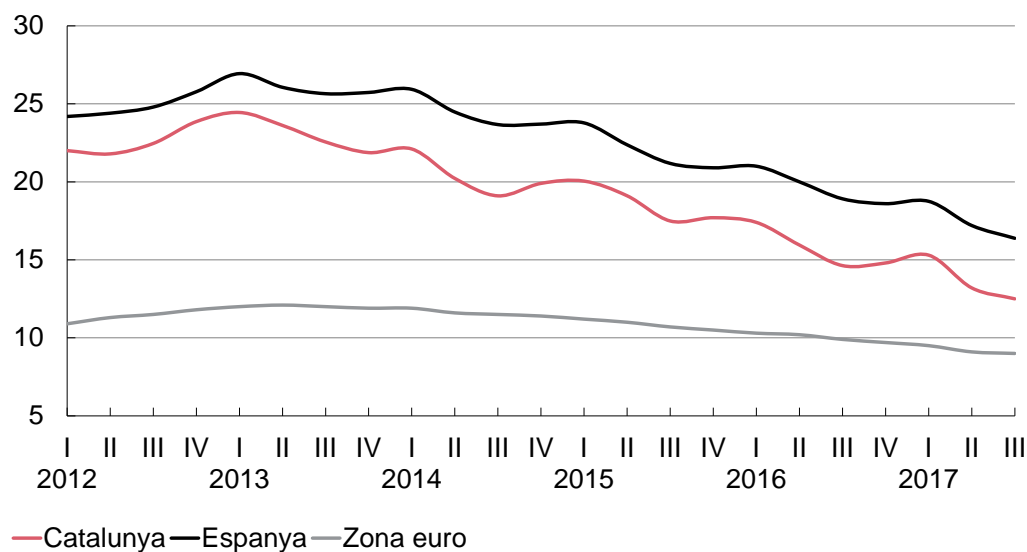
La taxa d'ocupació puja a un 68,8 %, la més alta en gairebé nou anys

El bon comportament de l'ocupació ha motivat que la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys millori fins a un 68,8 %, el valor més alt en gairebé nou anys, i 1,5 punts superior a la taxa de fa un any. La millora ha estat més intensa en el cas dels homes, amb una taxa d'un 73,4 %, mentre que la de les dones puja fins a un 64,2 %.

La taxa d'atur baixa fins al 12,5 %, el valor més baix des de finals del 2008, però continua per sobre de la corresponent a la UEM (9%)

Segons l'EPA, la població en atur segueix evolucionant a la baixa, amb una caiguda d'un 13,9 % interanual. En termes absoluts disminueix en 76.900 persones en comparació amb dotze mesos enrere. La reducció encara podia haver estat més intensa, ja que el nombre d'ocupats ha crescut en 92.700 persones, però part dels nous treballs generats han estat ocupats per nous actius (la població activa mostra un increment net de 15.800 persones). Tot plegat, la taxa d'atur segueix reduint-se i se situa en un 12,5 %, el valor més baix des de finals de l'any 2008. A més, disminueix la proporció de l'atur de llarga durada fins a un 50,3%, quan fa un any el seu percentatge era d'un 56,4 %. Per col·lectius, han baixat tant la taxa d'atur dels homes (11,7 %) com la de les dones (13,5 %). També s'observa un descens notable en la taxa d'atur de la població estrangera, situada en un 21,1 % (fa un any era d'un 24,1 %). En canvi, la taxa d'atur juvenil (de la població de 16 a 24 anys) segueix en valors molt elevats (30,2 %), fins i tot mostrant una certa resistència a la baixa.

Evolució de la taxa d'atur (% d'aturats / població activa)

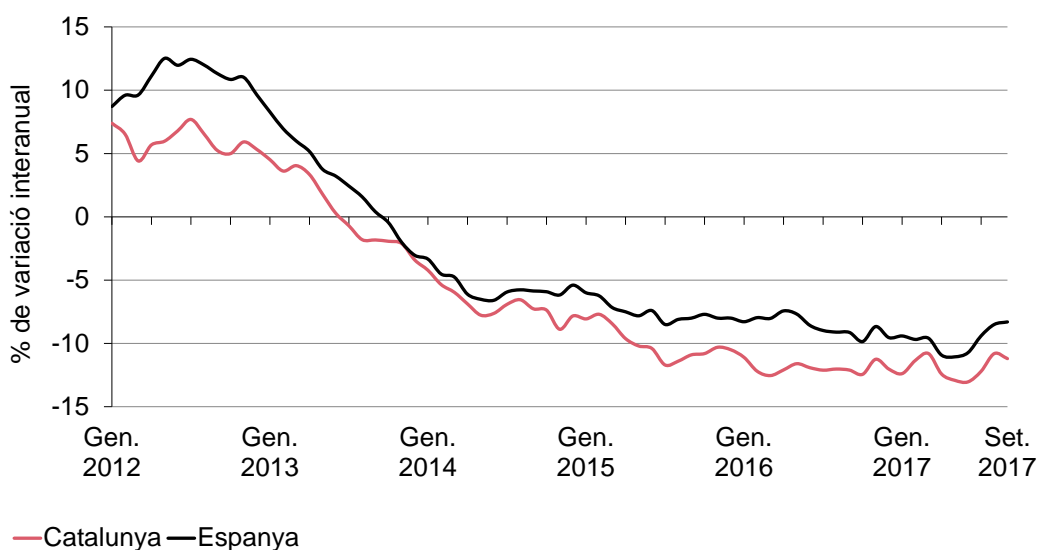
Font: Idescat, INE i Eurostat.

A Espanya la taxa d'atur també ha disminuït de manera significativa el tercer trimestre (fins a un 16,4 %, la més moderada des de finals del 2008), però està en valors força superiors als registres de Catalunya. Quant a la zona euro, la taxa d'atur també va a la baixa (9,1%), i assoleix els valors més baixos des d'abans de la crisi. Per tant, la taxa d'atur catalana segueix sent més elevada, però el seu diferencial respecte de la mitjana UEM s'ha anat reduint els últims anys.

L'atur registrat acumula ja més de 4 anys de caiguda interanual a Catalunya, amb un descens més intens que a Espanya

L'atur registrat continua disminuint notablement: un 11,2 % interanual el darrer mes de setembre. Ara ja fa més de quatre anys el nombre d'aturats va començar a reduir-se en termes interanuals, després de la fase de fort augment durant la crisi. De fet, el nombre d'aturats registrats en les oficines de treball de la Generalitat (OTG) és de 400,4 milers, la xifra més baixa des del novembre del 2008. Com d'altres indicadors laborals, l'atur registrat mostra una evolució més favorable a Catalunya que a Espanya (amb un descens interanual de l'atur registrat d'un 8,3 % el setembre).

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

5.

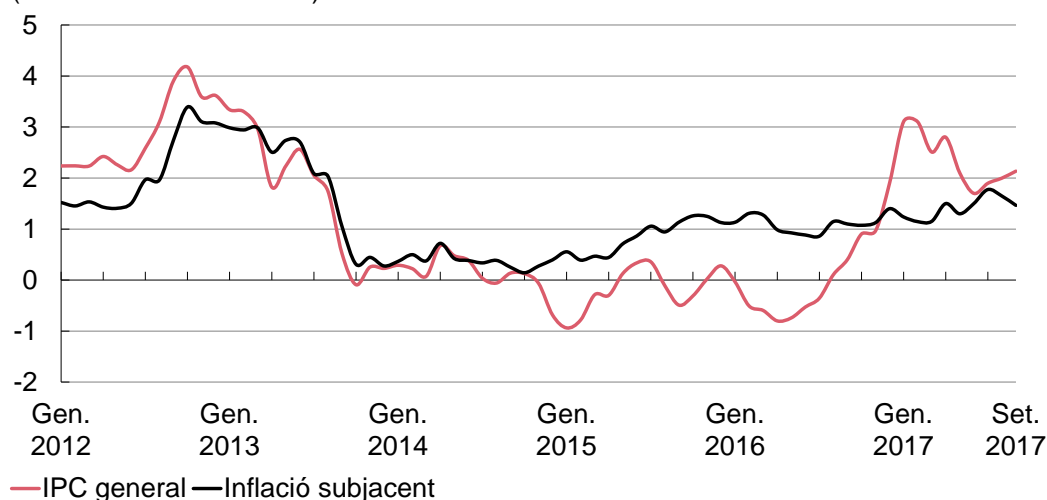
L'evolució dels preus i dels salaris

5.1. L'evolució dels preus

Després de l'escalada de principis d'any, la trajectòria de la inflació s'ha moderat.

Durant el tercer trimestre la inflació s'ha mantingut estable, al voltant de valors propers al 2 %, que contrasten amb els increments superiors al 3% dels primers mesos de l'any. El mes de setembre la inflació se situa a Catalunya en un 2,1 % i deixa enrere tres anys de variacions de preus pràcticament nul·les.

Evolució de l'IPC i de la inflació subjacent
(% de variació interanual)

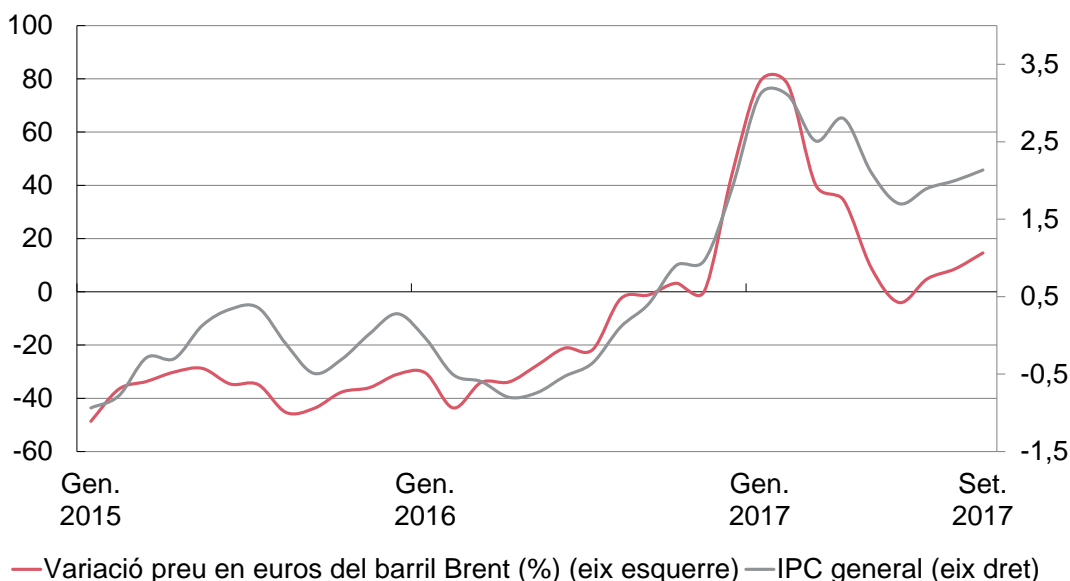

Font: INE.

L'evolució del preu del petroli ha marcat molt de prop la trajectòria recent dels preus. L'acord de l'OPEP i d'altres països productors de controlar la producció de petroli va pressionar a l'alça els preus del cru però posteriorment la cotització ha anat cedint. Durant el 2017 els preus han oscil·lat de 51,3 euros barril al gener a 47,8 al setembre. En termes de comparació interanual els canvis han estat més acusats atès que a principis del 2016 els preus estaven a mínims, de manera que la variació del preu del petroli a principis del 2017 va ser del 79%

impactant fortament en l'IPC; els preus del petroli continuen sent el setembre més alts que el 2016, però la diferència (del 14,6%) és inferior.

Evolució del preu del petroli i la inflació a Catalunya

Font: Banc d'Espanya.

El grup de despesa que més s'han encarit en termes interanuals són els transports, els hotels, cafès i restaurants i l'habitatge

La tònica general del tercer trimestre ha estat, en general, moderada en la major part dels grups. El grup de despesa que més s'ha encarit ha estat el dels transports (4,2 %), en línia amb l'evolució dels preus del petroli. Un altre dels grups més inflacionistes és el dels hotels, cafès i restaurants (2,7 %), amb un augment de preus als que no s'arribava des de finals de 2012. Les despeses relacionades amb l'habitatge presenten el setembre també augments notables (del 2,2 %), però s'han suavitzat, després dels registres superiors al 5 % de gener i febrer.

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
Catalunya													
Mitjana del 2014	0,1	0,1	1,2	0,2	1,7	-0,1	0,7	-1,1	-6,1	-0,7	0,9	0,5	1,6
Mitjana del 2015	-0,2	1,8	1,1	0,4	-1,5	0,2	0,1	-4,5	-1,8	0,1	1,3	1,0	2,0
Mitjana del 2016	0,1	1,7	0,4	0,7	-3,6	1,0	0,2	-2,0	2,5	-0,6	1,1	1,3	2,0
Desembre del 2015	0,3	2,1	1,1	0,5	-1,6	0,6	0,2	-2,7	0,4	0,7	1,1	0,9	2,0
Desembre del 2016	1,9	1,5	1,0	0,9	0,6	0,9	0,2	4,9	3,3	1,6	1,1	1,8	2,3
Juliol del 2017	1,9	0,8	1,7	0,6	2,5	0,4	1,4	2,8	1,4	1,7	1,1	2,8	1,9
Agost del 2017	2,0	0,8	1,9	0,9	2,5	0,1	1,2	3,9	0,6	1,2	1,1	3,0	1,5
Setembre del 2017	2,1	2,1	1,6	0,9	2,2	-0,1	1,5	4,2	0,7	1,9	0,8	2,7	1,4
Espanya													
Mitjana del 2014	-0,2	-0,3	1,4	0,1	1,3	-0,5	0,1	-0,9	-6,1	-1,4	1,8	0,5	1,0
Mitjana del 2015	-0,5	1,2	1,4	0,3	-2,1	-0,2	0,1	-4,5	-1,8	-0,4	1,1	0,8	1,6
Mitjana del 2016	-0,2	1,4	0,5	0,6	-4,2	0,2	-0,2	-2,1	2,6	-1,0	0,6	1,1	1,6
Desembre del 2015	0,0	1,8	1,3	0,5	-2,3	0,1	0,5	-2,8	0,5	0,2	0,5	0,9	1,7
Desembre del 2016	1,6	0,8	0,9	0,9	0,8	0,0	-0,1	4,7	3,3	0,5	0,9	1,4	1,9
Juliol del 2017	1,5	0,1	1,7	0,4	3,2	-0,6	0,9	2,4	1,5	1,2	1,0	2,1	1,0
Agost del 2017	1,6	0,0	1,7	0,5	3,3	-0,5	0,7	3,3	0,7	0,7	1,0	2,3	0,6
Setembre del 2017	1,8	1,2	1,7	0,6	2,9	-0,5	0,8	3,4	0,7	1,8	0,8	2,3	0,5

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

Repunt de la inflació subjacent, que se situa el juliol en un 1,8 % interanual

La inflació subjacent ha viscut també durant el 2017 una trajectòria a l'alça fins a registrar un creixement de l'1,8 % el mes de juliol, la taxa més elevada des d'agost de 2013. Tot i això, els dos mesos posteriors s'ha moderat: a l'1,6 % l'agost i a l'1,5% el setembre. Entre els seus components, el creixement interanual més elevat és el dels serveis (2%). Els béns industrials sense productes energètics augmenten un 0,3 % i els preus de l'alimentació elaborada, begudes i tabac ho han fet un 1,3 %.

Pel que fa als grups especials que no formen part de la inflació subjacent, destaca el creixement dels preus dels productes energètics, fins a un 6 % que, tot i ser una taxa elevada, queda lluny de les registrades els primers mesos de 2017, superiors al 16 %. L'alimentació no elaborada va registrar descensos els mesos de juliol i agost, tot i que al setembre ha recuperat el creixement, amb un 3,7 %.

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

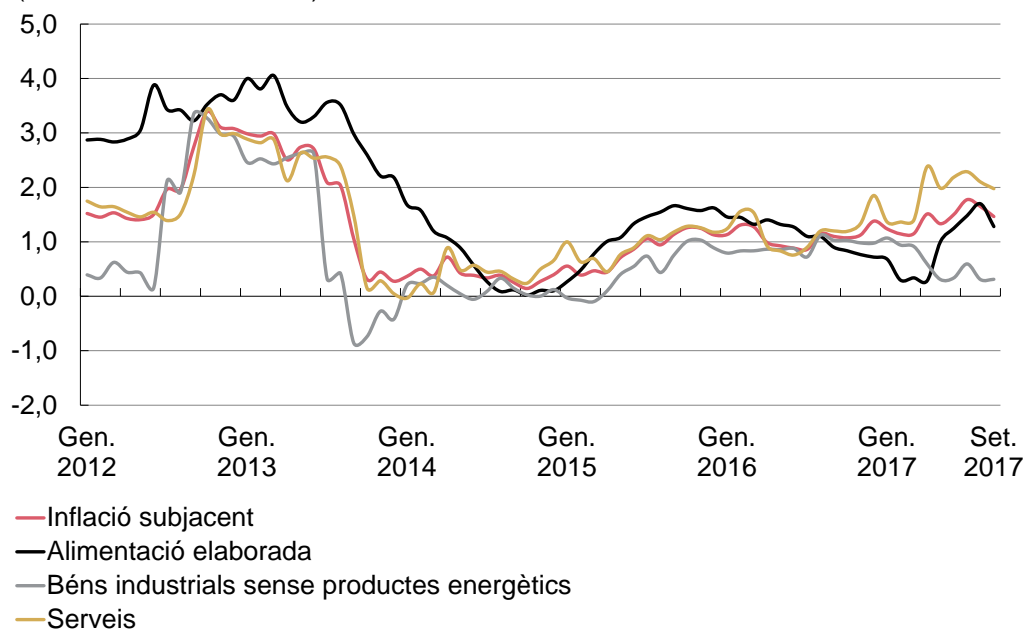
	Índex de preus sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana del 2014	0,4	0,4	0,1	0,6	-0,7	-1,1
Mitjana del 2015	0,9	1,0	0,5	1,2	2,9	-8,8
Mitjana del 2016	1,1	1,2	0,9	1,1	2,4	-8,3
Desembre del 2015	1,2	1,2	0,9	1,6	2,7	-7,0
Desembre del 2016	1,4	1,9	1,0	0,7	3,0	5,1
Juliol del 2017	1,8	2,3	0,6	1,5	-0,4	4,0
Agost del 2017	1,6	2,1	0,3	1,7	-0,6	6,1
Setembre del 2017	1,5	2,0	0,3	1,3	3,7	6,0
Espanya						
Mitjana del 2014	0,0	0,1	-0,4	0,4	-1,2	-0,8
Mitjana del 2015	0,6	0,7	0,3	0,9	1,8	-9,0
Mitjana del 2016	0,8	1,1	0,5	0,8	2,3	-8,6
Desembre del 2015	0,9	0,9	0,6	1,4	2,5	-7,5
Desembre del 2016	1,0	1,6	0,6	0,2	2,1	5,3
Juliol del 2017	1,4	1,9	0,3	1,0	-1,0	4,1
Agost del 2017	1,2	1,7	0,0	1,1	-1,6	6,3
Setembre del 2017	1,2	1,8	0,1	0,9	2,2	5,8

¹ Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components a Catalunya

(% de variació interanual)

Font: INE.

La tendència de la inflació espanyola és la mateixa que la catalana, tot i que el setembre s'eixampla el diferencial.

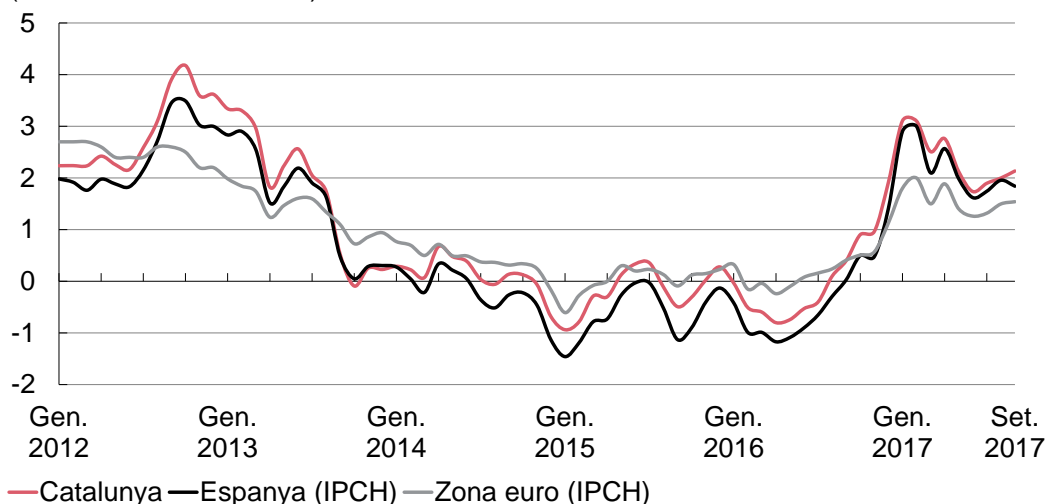
La inflació a Espanya ha experimentat una evolució similar a la de Catalunya, tot i que la moderació recent ha estat més accentuada a Espanya i el diferencial en l'evolució dels dos índexs s'ha ampliat els darrers mesos. El setembre la inflació se situa a Espanya en un 1,8%, 3 dècimes menys que a Catalunya. Els grups que destaquen per tenir una evolució de preus més elevada a Catalunya són els d'alimentació (0,9 punts), transport (0,8 punts) i medicina (0,7 punts). Per contra, els preus del grup d'habitatge creixen més a Espanya (0,7 punts).

La inflació subjacent se situa el mes de setembre a Espanya en un 1,2%, 3 dècimes menys que a Catalunya; tots els tres grups que formen aquest agregat creixen menys a Espanya, però especialment el grup d'alimentació elaborada. D'altra banda, els altres dos grups especials que no formen part d'aquest índex agregat, també creixen més a Catalunya: l'alimentació no elaborada i els productes energètics, amb uns diferencials de 1,5 punts i de 0,3 punts, respectivament.

La inflació a la zona euro segueix en nivells moderats, mentre que la inflació subjacent es manté estable

A la zona euro la inflació es manté moderada i en els tres darrers mesos ha oscil·lat entre l'1,3% del mes de juliol i l'1,5% del setembre. Per la seva part la inflació subjacent s'ha mantingut estable en un 1,3 % durant els darrers tres mesos.

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro (% de variació interanual)

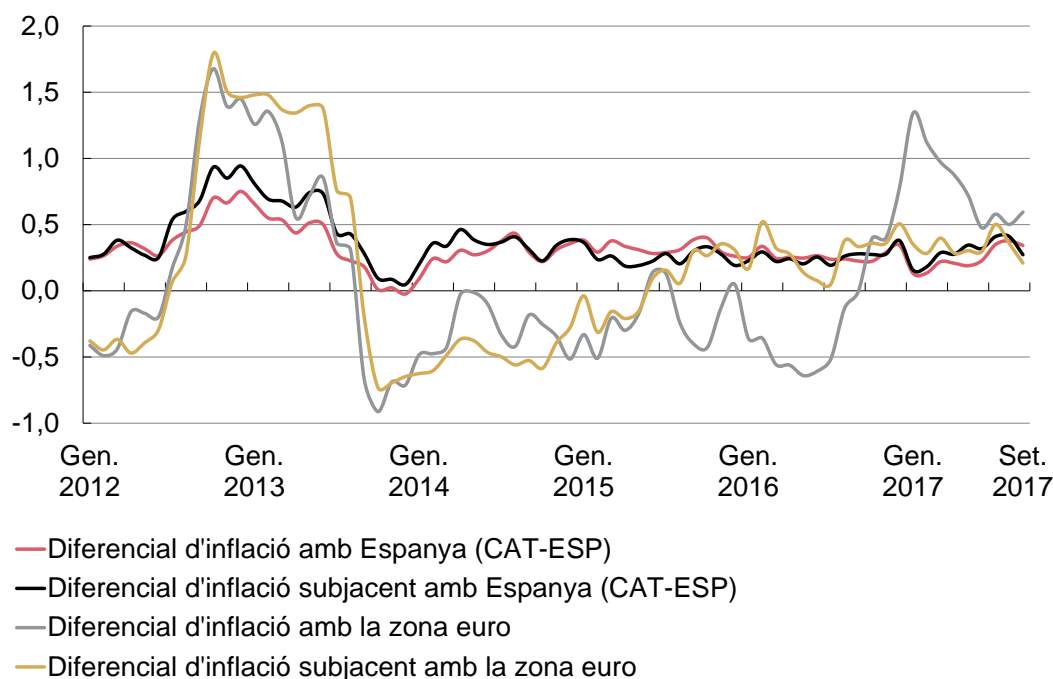
Font: INE.

Per països, destaca el creixement de l'IPC general a Lituània (4,6 %), Estònia (3,9 %) i Letònia (3,0 %). Els països menys inflacionistes han estat Xipre (0,1 %) i Irlanda (0,2 %).

Es redueix el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro

D'ençà principis d'any, la inflació a Catalunya se situa per sobre de la zona euro, si bé el diferencial s'ha moderat després del fort creixement inicial i el mes de setembre el diferencial de preus se situa en 0,6 punts. El fet que els preus creixin ara més a Catalunya contrasta amb l'evolució contrària que s'estava produint des de mitjan 2013. Aquest canvi està relacionat en bona part al fet que a Catalunya els productes energètics tenen un pes superior en la cistella de consum. De manera que les fluctuacions del preu del barril de petroli incideixen de forma més pronunciada, tant en positiu com en negatiu, i això explica els canvis en els diferencials de preus respecte a la UE. Pel que fa a la inflació subjacent (que no es veu directament afectada pel preu del petroli), el diferencial entre Catalunya i la zona euro es manté relativament estable entre els 0,5 punts del mes de juliol i els 0,2 punts de setembre.

Evolució dels diferencials d'inflació de Catalunya amb Espanya i amb la zona euro (punts percentuals)

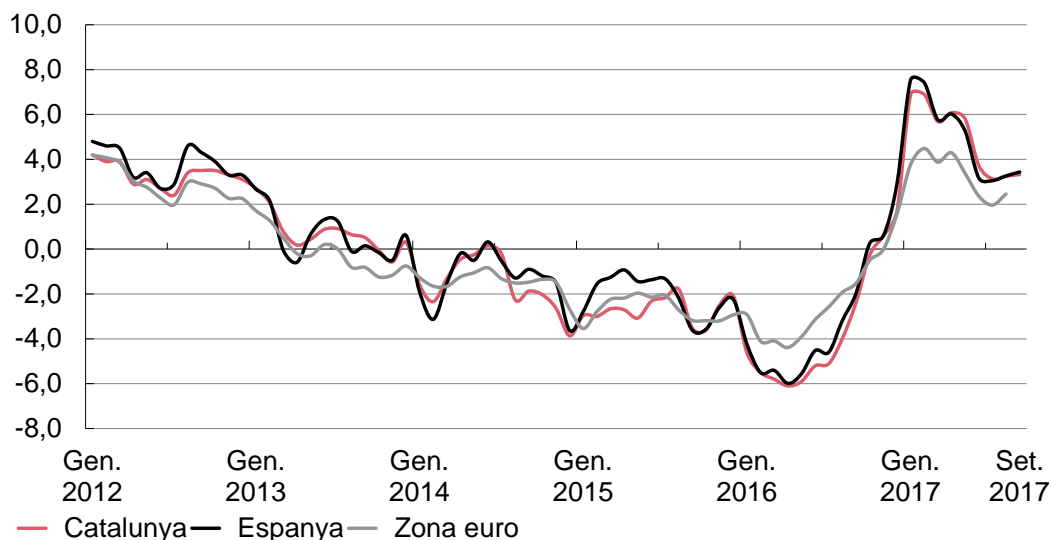
Font: INE.

Després d'un creixement elevat a principis del 2017, el tercer trimestre els preus industrials han registrat taxes de creixement més moderades

Després de pràcticament tres anys de descensos, a partir del mes de novembre de l'any passat, l'índex de preus industrials de sortida de fàbrica (IPRI) va començar a registrar una pujada, que es va aguditzar a principis del 2017 per l'augment del preu del petroli. Posteriorment,

aquesta evolució del petroli s'ha corregit i la dinàmica de l'IPRI també s'ha moderat. El mes de setembre l'augment de l'IPRI se situa en 2,5 %. L'energia, és la que mostra un increment més elevat (7,8 % el setembre). En la resta d'agrupacions, els augments del juny són més modestos, d'un 3,2 % els béns intermedis, d'un 1,8 % els béns de consum, i d'un 1,0 % els béns d'equipament. Per la seva banda, els preus industrials a Espanya han crescut un punt menys que a Catalunya, amb un IPRI general del 3,3 %. El creixement del preu de l'energia ha estat més modest que a Catalunya: un 6,0 % interanual el mes de setembre (1,8 punts per sota).

Evolució de l'índex de preus industrials (% de variació interanual)

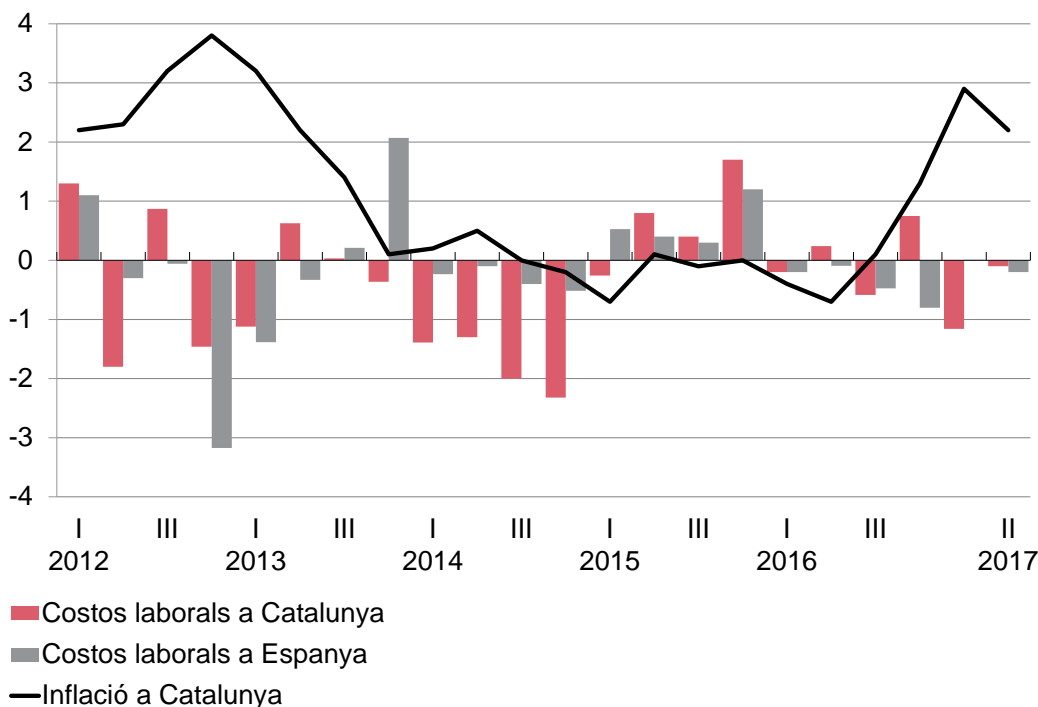
Font: INE i Eurostat.

5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

La moderació dels costos laborals el segon trimestre, amb un retrocés del 0,1% interanual, contrasta amb la dinàmica més expansiva dels preus

Segons les dades de l'Enquesta trimestral durant el segon trimestre d'enguany el cost laboral mitjà per treballador i mes s'ha reduït un 0,1%, al mateix temps que l'evolució dels preus en el mateix trimestre s'enlairava fins al 2,2 %. En el conjunt del primer semestre el comportament ha estat encara més moderat, amb una reducció del cost laboral mitjà del 0,6 % interanual (a escala estatal del 0,1 %). En tot cas, l'evolució del cost laboral encadena un any per sota del creixement dels preus, amb la consegüent pèrdua de poder adquisitiu. Cal recordar però que aquestes dades representen una mitjana de situacions laborals i salarials molt diverses.

Costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

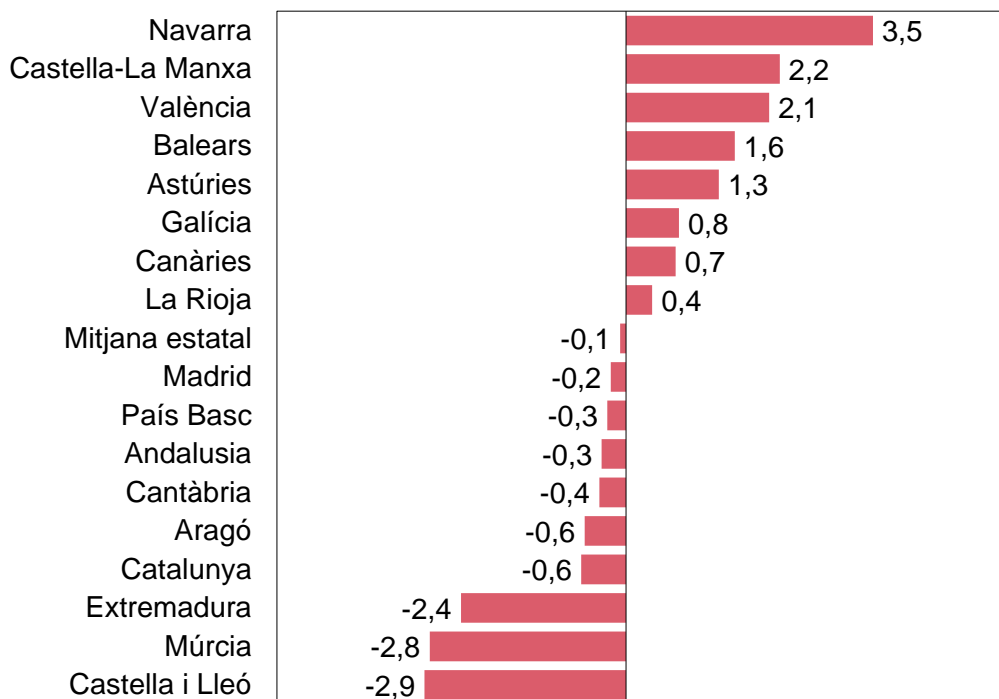
Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'anàlisi regional mostra evolucions força diferents: des de caigudes dels costos laborals accentuades a Castella i Lleó (del 2,9 %), Múrcia (del 2,8 %) i Extremadura (del 2,4 %) fins a increments notables a

Navarra, Castella-La Manxa i València (del 3,5 %, 2,2 % i 2,1 % respectivament).

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes.

Primer semestre del 2017 (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'anàlisi del diversos components dels costos laborals, mostra que a Catalunya la part del cost salarial presenta una caiguda del 0,5 %. Aquesta variació és el resultat del retrocés del cost salarial ordinari i també del cost salarial extraordinari (que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments): d'un 0,2 % i d'un 2,4 % respectivament. A l'Estat els costos salarials disminueixen menys, un 0,1 %, amb una estabilitat del cost salarial ordinari i un retrocés del 0,7% del cost salarial extraordinari.

Els costos laborals no salarials (que inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials) es van reduir un 1 % en el primer semestre de l'any. La tendència a la baixa de les indemnitzacions per acomiadament expliquen en part el retrocés d'aquests costos. Al conjunt de l'Estat, en canvi, els costos laborals no salarials es mantenen constants.

Pel que fa al nombre d'hores efectives de treball, l'evolució de Catalunya mostra un augment (del 0,7 %), una mica superior al que s'ha registrat a Espanya (del 0,2 %). De la dinàmica d'aquestes hores efectives de treball, se'n deriva que els costos laborals per hora han disminuït un 1,3 % a Catalunya i un 0,3% a Espanya.

Costos salarials i laborals

Primer semestre de 2017. (% de variació interanual)

	Cost per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2016	2017	2016	2017
Catalunya				
Cost laboral total	0,0	-0,6	0,0	-1,3
Cost salarial	0,3	-0,5	0,1	-1,1
Cost salarial ordinari	-0,2	-0,2	-0,2	-0,9
Cost salarial extraordinari	3,0	-2,4	1,8	-1,8
Cost laboral no salarial	-0,6	-1,0	-0,6	-1,9
Hores pactades	-0,1	0,0	-	-
Hores efectives de treball	0,0	0,7	-	-
Espanya				
Cost laboral total	-0,2	-0,1	-0,5	-0,3
Cost salarial	0,0	-0,1	-0,3	-0,2
Cost salarial ordinari	-0,2	0,0	-0,5	-0,3
Cost salarial extraordinari	1,9	-0,7	0,8	0,0
Cost laboral no salarial	-0,8	0,0	-0,9	-0,3
Hores pactades	-0,1	0,0	-	-
Hores efectives de treball	0,3	0,2	-	-

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Costos laborals i costos salarials ordinaris per sectors productius

Primer semestre de 2017. (% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2016	2017	2016	2017
Costos laborals per treballador i mes				
Total	0,0	-0,6	-0,2	-0,1
Indústria	-0,4	0,3	0,4	0,6
Construcció	1,3	0,6	-1,8	-1,2
Serveis	0,2	-0,9	-0,1	-0,2
Costos salarials ordinaris per treballador i mes				
Total	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Indústria	0,0	0,6	0,2	0,3
Construcció	2,1	0,4	-1,3	-0,4
Serveis	-0,3	-0,3	-0,2	-0,1

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Per sectors productius, els costos de la indústria i de la construcció presenten un avenç moderat (amb una variació del 0,3 % i del 0,6 % respectivament), mentre que els costos dels serveis retrocedeixen un

0,9 %. Al conjunt de l'Estat les dades mostren un creixement més elevat dels costos laborals a la indústria (0,6 %), al mateix temps que cauen els costos a la construcció (-1,2 %) i lleugerament als serveis (-0,2 %). El cost salarial ordinari baixa (-0,2 %) menys que el conjunt de costos laborals (-0,6 %); la diferència recau bàsicament en el cost salarial ordinari al sector de serveis.

Els increments salarials pactats segueixen una pauta de moderació, amb un augment fins al setembre de l'1,42 %

Els convenis col·lectius que s'han registrat fins al setembre del 2017 presenten un increment de les tarifes salarials de l'1,42 %, un augment que és lleugerament superior al que es va pactar en el mateix període de l'any 2016 (de l'1,14 %). Aquest avenç de les tarifes salarials es concentra als convenis pactats en l'àmbit sectorial on els increments pactats són de l'1,47 %, per sobre de les tarifes mitjanes pactades en els convenis d'empresa (0,89 %).

Fins al setembre, el nombre de convenis col·lectius signats és de 320, amb una incidència sobre 695.864 treballadors. El nombre d'acords signats enguany és superior (en un 23,1 %) al del mateix període de l'any anterior, si bé la cobertura en quant a nombre de treballadores afectats ha minvat un 23,7 %. Aquesta caiguda es concentra en l'àmbit sectorial (-26,6 %).

Incrementos salarials pactats a Catalunya segons l'àmbit de negociació (% de variació interanual)

	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
De gener a setembre del 2016			
Empresa	208	39.753	0,80
Sector	52	872.030	1,16
Total	260	911.783	1,14
De gener a setembre del 2017			
Empresa	252	55.423	0,89
Sector	68	640.441	1,47
Total	320	695.864	1,42

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

6.

El sector financer

El flux de nou crèdit a pimes creix més que l'any passat, però s'alenteix l'adreçat a les llars.

Segons dades del Banc d'Espanya relatives al conjunt de l'economia estatal, el nou crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit (EFC) per operacions de menys d'1 milió d'euros (assimilat al concedit a les pimes) va augmentar un 8,1 % en termes interanuals durant el període de gener a agost d'enguany (3,8 punts percentuals més del que ho va fer l'any anterior). Pel que fa als nous crèdits de més d'un milió d'euros (que s'assimila al concedit a les empreses grans), el volum concedit ha crescut un 0,6 % (que contrasta amb la caiguda del 33,2 % de l'any passat); en qualsevol cas cal tenir en compte que les empreses que utilitzen aquest segment de crèdit, poden tenir accés en molts casos a altres fonts de finançament. En el cas de les llars, la concessió de crèdit per habitatge ha caigut un 0,3 % interanual, mentre que el crèdit al consum ha augmentat un 15,2 %, registres en tots casos inferiors als obtinguts l'any passat (13,2 % i 29,4% respectivament).

Segons l'Enquesta sobre Préstecs Bancaris que realitza el BCE, durant el tercer trimestre del 2017 els criteris d'aprovació de nou finançament s'haurien relaxat en la concessió de préstecs a les llars, tant a Espanya com a la zona euro. Pel que fa a la concessió de préstecs a les empreses no financeres, aquesta concessió s'hauria endurit en lleument a l'Estat i s'hauria mantingut estabilitzada a la zona euro. Per la seva banda, la demanda de crèdit per part de les empreses es manté estable a Espanya mentre que millora a la zona euro; al seu torn, la demanda de crèdit de les llars augmenta en tots dos àmbits.

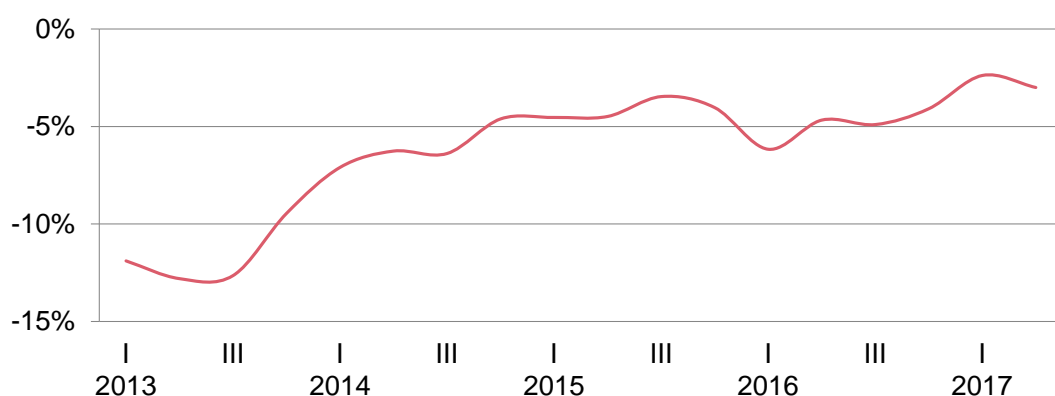
Les institucions financeres enquestades han contestat de forma generalitzada que el programa de compres de bons del BCE ha millorat la seva situació financera en els darrers mesos. En canvi, reconeixen també que la seva rendibilitat s'ha vist afectada pels baixos tipus d'interès.

La reducció del crèdit viu al sector privat es frena

L'estoc del crèdit viu que roman als balanços de les entitats de dipòsit i de crèdit segueix decreixent, atès que els fluxos d'amortització són

superiors als fluxos de crèdits nous concedits. A Catalunya, a finals de juny del 2017, l'estoc de crèdit concedit per les entitats de dipòsit és un 1,6 % inferior al d'un any enrere: un 0,3% inferior en el cas del crèdit privat i un 21,3% inferior en el cas del crèdit a les administracions públiques. Al conjunt de l'Estat, la reducció interanual de l'estoc de crèdit és d'un 3,7%: amb una reducció del 3,0 % en el crèdit privat i del 12,6 % en el cas del concedit al conjunt de les administracions públiques. Les dades més recents del crèdit viu a Espanya (que abasten fins al mes d'agost) mostren que continua el despallanquejament net, tant de les llars com de les administracions públiques (-2,9 % i -10,6 % en taxes interanuals, respectivament).

Evolució del crèdit al sector privat de les entitats de dipòsit a Espanya (% de variació interanual)

Font: Banc d'Espanya

Evolució del crèdit per les entitats de dipòsit a Catalunya i Espanya (% de variació interanual)

	Catalunya			Espanya		
	Crèdit Total	Crèdit a les AP	Crèdit Privat	Crèdit Total	Crèdit a les AP	Crèdit Privat
2013	-6,3%	-21,6%	-5,3%	-10,1%	-20,9%	-9,5%
2014	-6,4%	15,6%	-7,6%	-3,1%	23,6%	-4,6%
2015	-4,7%	-10,8%	-4,3%	-4,4%	-9,5%	-4,0%
1r trimestre 2016	-	-10,2%	-	-6,0%	-4,3%	-6,2%
2n trimestre 2016	-	-7,5%	-	-4,2%	1,7%	-4,7%
3r trimestre 2016	-	-11,6%	-	-4,8%	-3,2%	-4,9%
4t trimestre 2016	-	-16,4%	-	-4,0%	-2,1%	-4,1%
1r trimestre 2017	-5,5%	-20,3%	-4,5%	-2,7%	-7,7%	-2,4%
2r trimestre 2017	-1,6%	-21,3%	-0,3%	-3,7%	-12,6%	-3,0%

Font: Banc d'Espanya

Nota: Durant el 2016 es va produir una davallada molt pronunciada en les dades de l'estoc de crèdit a Catalunya que no sembla tenir un fonament econòmic i que podria venir derivada de la distribució del crèdit entre el sector financer i no financer. A partir del 2017 aquest efecte queda absorbit i les variacions són més acords amb la realitat econòmica

Augmenta el retrocés del crèdit viu en les activitats productives i es modera la desacceleració en les persones físiques

Durant el 2017 el retrocés del crèdit viu de les entitats de crèdit i de les EFC s'ha desaccelerat en relació amb el 2016. En el cas de les activitats productives aquesta reducció més pausada en part s'explica, com abans s'ha indicat, perquè els fluxos de nou crèdit a les pimes ha millorat i també ho ha fet l'adreçat a les grans empreses. En qualsevol cas però, el volum dels fluxos de desendeutament han predominat, com mostra la reducció del crèdit viu.

A finals del segon trimestre del 2017 la reducció interanual del crèdit viu per al conjunt d'activitats productives és del 4,3%. La construcció i la intermediació financera experimenten les variacions interanuals negatives més importants (-13,4 % i -14,5 %, respectivament). La reducció del crèdit viu per activitats de promoció immobiliària s'ha alentit fins al 6,7 %, mentre que ha augmentat la reducció en el cas dels serveis (sense incloure la promoció immobiliària) fins al 4,6 %, 3,6 punts percentuals més que el trimestre anterior. Cal destacar que en el cas de la indústria, el crèdit viu ha augmentat (un 0,8 %) a diferència de la resta d'activitats.

Evolució de l'estoc de crèdit privat¹ per finalitats

(dades de l'economia espanyola, % de variació interanual)

	Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Indústria ²	Serveis ³	Construcció	Promoció Immobiliària	Total	Habitatge ⁴	Béns de consum durador
2013	-13,3	-11,9	-7,9	-21,1	-21,1	-5,4	-4,5	-21,3
2014	-6,3	-2,8	-1,2	-17,3	-15,0	-3,5	-4,1	12,0
2015	-4,4	-1,6	-2,2	-11,7	-10,1	-3,9	-4,8	11,9
1r trimestre del 2016	-8,8	0,7	-10,7	-11,2	-12,1	-3,5	-4,7	17,2
2n trimestre del 2016	-7,2	-0,2	-8,7	-9,8	-9,8	-2,2	-3,6	19,1
3r trimestre del 2016	-7,7	-2,9	-9,2	-9,3	-9,3	-1,8	-3,1	18,0
4t trimestre del 2016	-6,1	-2,4	-5,7	-9,2	-10,6	-1,6	-3,0	11,7
1r trimestre del 2017	-2,9	-1,5	-1,0	-9,0	-7,8	-1,5	-2,8	13,6
2r trimestre del 2017	-4,3	0,8	-4,6	-13,4	-6,7	-1,4	-2,8	9,9

¹ Estoc de crèdit concedit per les entitats financeres de crèdit i establiments financers de crèdit.

² Sense construcció.

³ Sense promoció immobiliària.

⁴ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya

Pel que fa al crèdit concedit a les persones físiques, la disminució de l'estoc de crèdit a finals del segon trimestre és d'un 1,4 % interanual. La part del crèdit viu per a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge manté el segon trimestre la mateixa reducció interanual del trimestre anterior,

del 2,8 %, mentre que la part del crèdit viu destinat a la compra de béns de consum durador continua augmentant (un 9,9 %), però menys del que venia fent des del 2014.

La morositat agregada continua decreixent lentament

La taxa de morositat del crèdit concedit per les entitats de crèdit i per les EFC al sector privat de l'economia espanyola ha continuat baixant enguany després d'haver assolit valors màxims el darrer trimestre del 2013 (del 13,6 %). A finals del segon trimestre del 2017 la taxa de mora és del 8,4 %. El descens d'aquesta taxa es deriva principalment d'una acceleració del ritme de reducció dels crèdits dubtosos, que va ser del 13,3 %, molt superior a la disminució de l'estoc total del crèdit, del 2,8%. La taxa de morositat de les activitats productives se situa en un 11,7 % a finals del segon trimestre del 2017; la taxa més alta continua corresponent a les activitats relacionades amb la construcció (27,6 %) i la promoció immobiliària (21,5 %). Pel que fa a les persones físiques, la taxa de morositat al final del trimestre és d'un 5,4 %, molt estable des de finals del 2015.

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents
(dades de l'economia espanyola, %)

	Activitats productives							Persones físiques		
	Total	Acti- vitats			Promoció Immobil·liària	Construcció	Total	Béns de consum		
		Total	agràries	Indústria ¹				Serveis ²	Habitatge ³	durador
2013	13,6	20,3	13,6	13,1	11,7	34,3	38,0	6,9	6,0	6,8
2014	12,5	18,5	12,3	12,8	10,9	32,6	36,2	6,8	5,9	5,7
2015	10,1	14,6	10,1	10,9	8,9	30,0	27,5	5,6	4,9	4,2
1r trimestre del 2016	10,0	14,6	9,6	10,2	9,2	29,1	27,6	5,5	4,8	3,6
2n trimestre del 2016	9,4	14,0	9,1	9,5	8,7	29,6	26,9	5,3	4,7	3,2
3r trimestre del 2016	9,2	13,5	9,2	9,3	8,5	29,1	25,6	5,3	4,7	3,2
4t trimestre del 2016	9,1	13,1	9,1	8,9	8,0	29,1	25,5	5,5	4,7	3,3
1r trimestre del 2017	8,8	12,4	8,9	8,7	7,7	27,2	24,1	5,5	4,8	3,3
2r trimestre del 2017	8,4	11,7	8,2	8,6	7,4	27,6	21,5	5,4	4,7	2,9

¹ Sense construcció.

² Sense promoció immobiliària.

³ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya

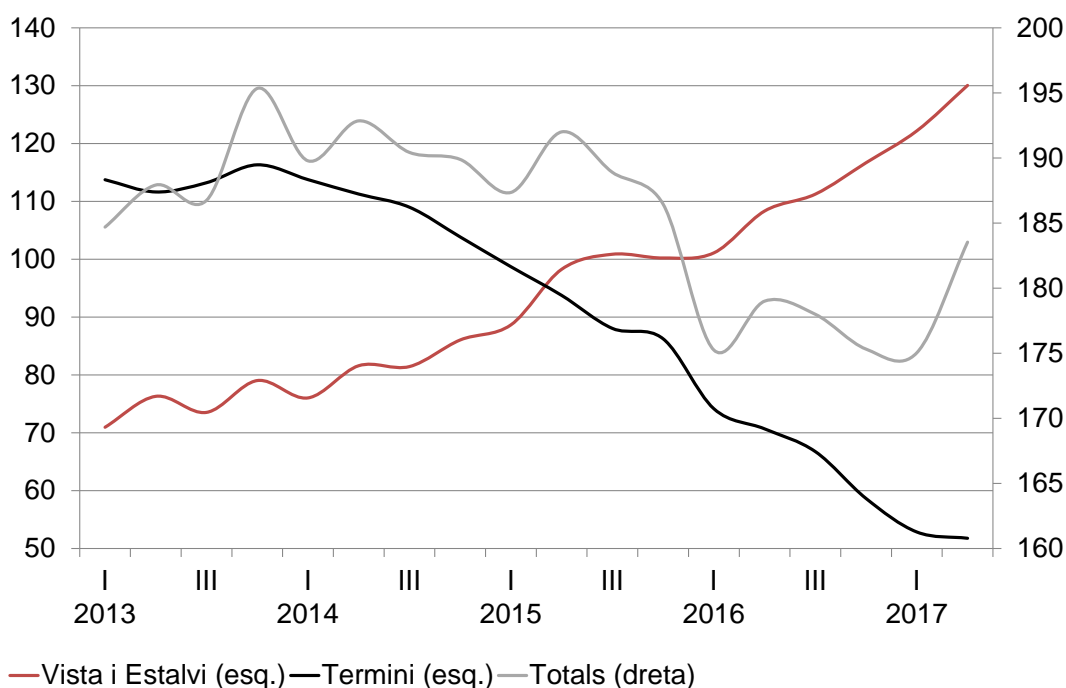
El sector resident segueix augmentant els dipòsits a la vista i els fons d'inversió a costa dels dipòsits a termini

Els tipus d'interès continuen en mínims històrics (sense que s'esperin canvis a curt termini) fet que condiciona l'estratègia de l'estalvi que o bé s'orienta cap a opcions més líquides com els dipòsits a la vista o

d'estalvi o bé cap als fons d'inversió (amb més risc i més rendibilitat esperada).

Les dades tant de Catalunya com de l'Estat mostren la preferència dels dipòsits¹ a la vista i els d'estalvi, enfront dels dipòsits a termini. Així, mentre que aquests darrers retrocedeixen en tots dos àmbits (un 26,8% i un 25,7 % respectivament), la suma de l'estoc dels dos primers augmenta notablement: un 20,0 % a Catalunya i un 17,0 % al conjunt estatal, en el segon trimestre d'enguany. Cal afegir que per primera vegada des del setembre del 2014 la suma de les tres classes de dipòsits augmenta, : un 2,5 % a Catalunya i un 3,0 % interanual al conjunt estatal.

Evolució dels dipòsits a Catalunya (milers de milions d'euros)

Font: Banc d'Espanya

¹ El Banc d'Espanya ha canviat la forma de presentar les estadístiques referents als dipòsits a la vista i als dipòsits d'estalvi, que abans publicava de forma desagregada i ara ho fa de forma agregada.

Pel que fa als fons d'inversió mobiliaris, el patrimoni gestionat per gestores estatals ha arribat als 255.966 milions d'euros a finals de juny del 2017 segons INVERCO², el que representa un 12,8 % d'increment interanual. Aquesta evolució positiva també es tradueix en un augment de nombre de partícips, que a finals de setembre del 2017 se situa en 10,1 milions, un 25,6 % més que el setembre del 2016.

El BCE redueix la quantitat d'actius que comprarà cada mes però continuarà amb els tipus baixos

El Consell de Govern del BCE en la reunió del 26 d'octubre ha decidit mantenir els tipus d'interès de referència sense modificacions des la darrera baixada de març de 2016: 0,00 % per a les operacions principals de finançament; 0,25 % per a la facilitat marginal de crèdit, i -0,40 % per a la facilitat de dipòsit. La intenció és que romanguin a nivells molt baixos durant força temps, en funció de l'evolució de les dades d'inflació. Pel que fa a la política de compra d'actius, a la mateixa reunió es va decidir allargar el període de compres fins al setembre del 2018, però reduir-ne la quantitat, que a partir del proper mes de gener passarà de 60.000 milions d'euros mensuals a 30.000.

Els índexs europeus avancen amb força mentre l'IBEX-35 s'estanca

Les borses europees, a excepció de l'espanyola, han tingut un tercer trimestre de l'any de to clarament positiu per la millora de les expectatives sobre la continuïtat de les actuacions del BCE. El fet que els índexs americans estiguin en màxims i els bons resultats empresarials també hi han col·laborat.

Durant els mesos de juliol a setembre l'Euro Stoxx 50 va guanyar un 4,4 % i el Dow Jones un 4,9 %. L'IBEX-35 es va desmarcar clarament d'aquestes dinàmiques, arrossegat per les tensions polítiques, fins a unes pèrdues del 0,6 %. Tot i això, en el conjunt dels nou primers mesos d'enguany l'IBEX-35 acumula des de principis d'any uns beneficis de l'11 %, que

² Asociación de Instituciones de Inversión Colectiva y Fondos de Pensiones.

superen els de l'Euro Stoxx 50 (9,2 %), si bé en relació amb un any enrere els guanys de l'índex europeu (del 19,7%), són una mica superiors als del selectiu espanyol (18,2%).

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació)

		Del 30.09.2016 al 29.09.2017	Del 31.12.2016 al 31.03.2017	Del 31.12.2016 al 30.06.2017	Del 31.12.2016 al 29.09.2017
Euro Stoxx 50	Zona euro	19,7	6,4	4,6	9,2
CAC 40	França	25,8	5,4	5,3	9,6
FTSE MIB 40	Itàlia	38,4	6,5	7,0	18,0
IBEX 35	Espanya	18,2	11,9	11,7	11,0
Dax Xetra 30	Alemanya	22,1	7,2	7,4	11,7
FTSE 100	Regne Unit	6,9	2,5	2,4	3,2
Dow Jones	EUA	22,4	4,6	8,0	13,4
Nikkei 225	Japó	23,7	-1,1	4,8	6,5

Font: Bloomberg

La resta d'índexs han tingut un tercer trimestre positiu amb el CAC-40 francès i el DAX alemany guanyant tots dos un 4,1 %. Ha destacat el FTSE MIB 40 italià pujant un 10,3 % impulsat per la banca i ha situat el guany acumulat d'un 18 % per aquest índex en els nou primers mesos en el més elevat dels mercats borsaris internacionals. El Dow Jones i l'S&P-500 americans han tingut un bon comportament el tercer trimestre i han pujat un 4,9 % i un 4,0 % respectivament, impulsats sobretot pel sector tecnològic que acumula el seu cinquè trimestre consecutiu de guanys.

El mes d'octubre ha estat en general un mes de to positiu als mercats gràcies a la millora de les dades macroeconòmiques i dels resultats empresarials. L'Euro Stoxx 50 ha pujat un 2,2 % i ha tancat el mes en els 3.673,95 punts i l'S&P-500 ha fregat els màxims històrics, pujant un 2,22 % i tancant el mes en els 2.575,26 punts. L'IBEX-35, per la seva banda, ha viscut un mes de forta volatilitat a causa dels esdeveniments polítics a Catalunya, però finalment ha tancat el mes en els 10.523,50 punts guanyant un 1,37 % respecte al mes de setembre.

Les borses espanyoles experimenten pèrdues el tercer trimestre, però mantenen resultats positius durant l'any

Tots els índexs de les borses espanyoles van tancar el primer trimestre en pèrdues. L'índex principal de la Borsa de Barcelona, el Barcelona Global 100 va caure un 0,4 %, a l'igual que l'índex general de la Borsa de Madrid. La davallada de la Borsa de València va ser del 0,8 % i la Bilbao, de l'1,7 %. Entre els índexs de la Borsa de Barcelona destaca el retrocés en aquest trimestre, del 4 %, del BCN MID 50. Aquest índex és

representatiu del segment mitjà del mercat de valors espanyol i acumula els darrers anys creixements superiors als l'IBEX-35, atès que les empreses de mitjana capitalització, d'acord amb el seu major nivell de risc, han generat uns guanys borsaris superiors a les més grans. Malgrat els resultats negatius del tercer trimestre, els principals índexs negociats a les borses espanyoles acumulen guanys al voltant del 10 % des de principis d'any.

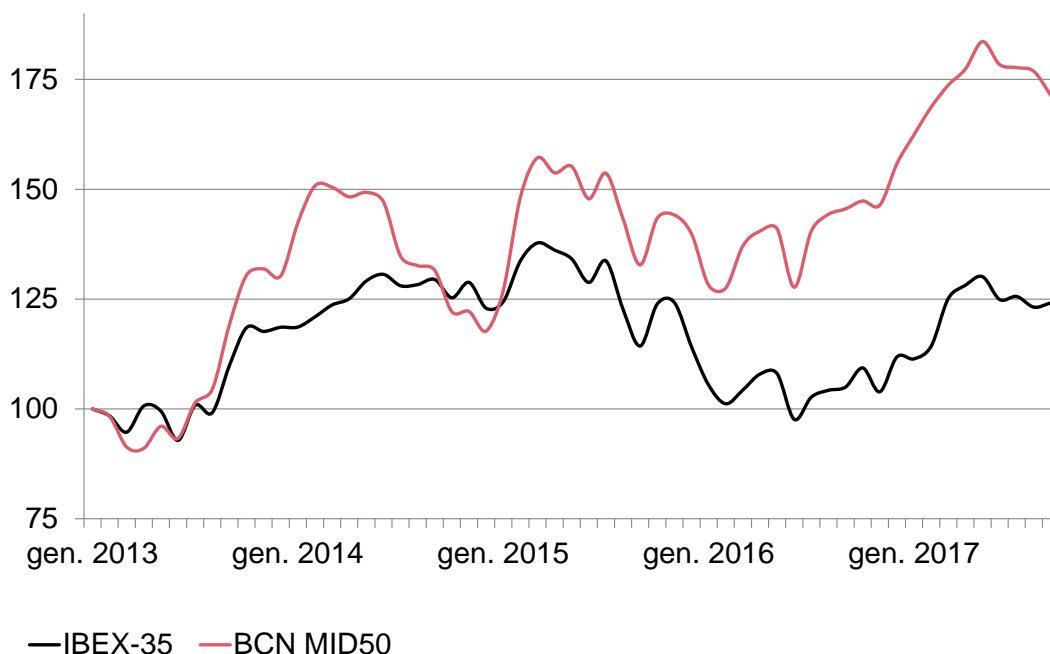
Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació)

	Valor a 29.09.2017	Del 30.09.2016 al 29.09.2017	Del 31.12.2016 al 31.03.2017	Del 31.12.2016 al 30.06.2017	Del 31.12.2016 al 29.09.2017
IBEX-35	10.381,5	18,2	11,9	11,7	11,0
Barcelona Global 100	836,7	19,5	12,7	11,0	10,5
Madrid	1.048,4	18,6	11,8	11,5	11,1
Bilbao	1.617,3	15,2	11,0	10,5	8,6
València	1.305,1	17,2	11,3	9,6	8,7
BCN MID 50	21.757,1	17,7	11,5	14,5	9,9
FTSE Latibex All Share	2.022,7	27,6	10,0	-0,7	11,7

Font: Bloomberg

Evolució de l'IBEX-35 i del BCN MID50

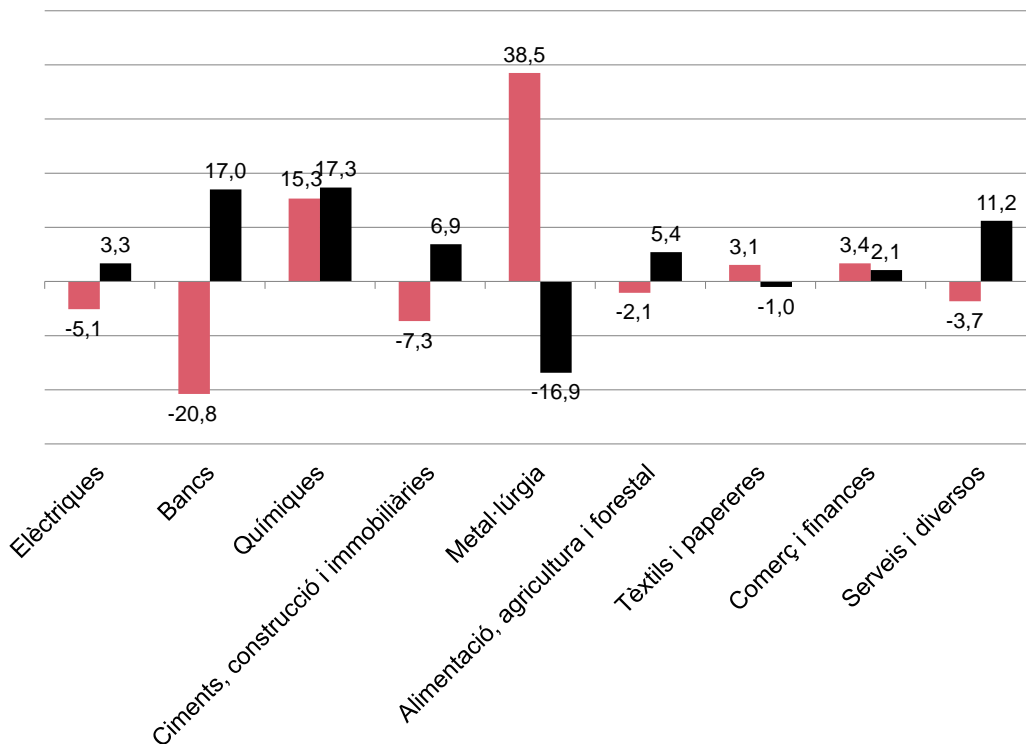

Font: Bloomberg

En el primer semestre del 2017 els índexs sectorials milloren resultats

Durant els nou primers mesos del 2017 tots els índexs sectorials de la Borsa de Barcelona s'han revalorat, llevat de la metal·lúrgia i el de tèxtil i papereres. Destaca la revaluació del 17,3% de les químiques, el 17,0 % dels bancs i l'11,2 % dels serveis diversos.

Rendibilitat dels índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

■ Gener-Setembre 2016 ■ Gener-Setembre 2017

Nota: Base índex 2017: 1 de gener 2017=100

Base índex 2016: 1 de gener 2016=100

Font: Borsa de Barcelona

La negociació d'accions a la Borsa de Barcelona augmenta la quota de mercat a Espanya

El volum de contractació de la Borsa de Barcelona de gener a setembre del 2017 ha estat de 131.139,6 milions d'euros, un 15,3 % superior al del mateix període de l'any anterior, gràcies al major volum de contractació d'accions.

El pes de la renda variable en els nou primers mesos de l'any sobre el total de la contractació de la Borsa de Barcelona se situa en un 98,9 %. El volum total de negociació acumulada en accions en els tres primers trimestres de l'any pel conjunt de les borses espanyoles s'ha reduït, mentre que a la Borsa de Barcelona ha augmentat, de manera que a

finals de setembre de 2017, la quota de la Borsa de Barcelona en la negociació de renda variable (incloent els *warrants*) del conjunt estatal s'ha situat en un 26,4%, enfront del 22,5 % dels tres primers trimestres del 2016.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Barcelona (Gener-Setembre 2017)

Tipus de valor	Milions d'euros el 29/09/2017	% de variació del 30/09/2016	
		al 29/09/2017	
Efectes públics	1.425,3		-38,3
Obligacions	43,6		-88,9
Accions	128.558,3		17,3
Fons	448,3		25,4
Warrants	70,2		-49,4
Drets	593,8		-36,9
Segon Mercat	0,2		-64,6
Total	131.139,6		15,3

Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

La negociació al mercat de deute públic de Catalunya continua disminuint

La negociació acumulada durant els tres primers trimestres del 2017 al mercat de deute públic de Catalunya és un 38,9 % inferior a la del mateix període de l'any anterior. El nombre d'operacions s'ha reduït un 56,9 %. Aquest mercat ha representat un 1,1% del total negociat a la Borsa de Valors de Barcelona els nous primers mesos del 2017, percentatge menor al del primer semestre del 2016 (2,3 %).

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona (de l'1 de gener al 29 de setembre del 2017)

Tipus d'operació ordenada	Nombre d'operacions		Volum contractat		
	% de variació		Milions d'euros	% de variació	
	del 30.9.2016	del 30.9.2017		el 30.9.2017	distribució
Compravenda simple al comptat	513	4,3	627,2	44,0	-19,5
Simultània al comptat	2	-99,7	1,1	0,1	-99,8
Altres	397	32,8	797,0	55,9	-16,2
Total	912	-33,1	1.425,3	100,0	-38,3

Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Aquesta minoració es deu al canvi d'estructura de la cartera d'endeutament de la Generalitat que en els darrers anys es caracteritza per anar amortitzant i minorant l'import del deute viu representat en

valors i augmentant el deute viu representat en préstecs i línies de crèdit derivats principalment dels nous mecanismes de finançament a càrrec del Fons de Liquiditat Autonòmica (FLA).

7.

El sector públic

En aquest capítol s'analitzen les dades consolidades de l'execució pressupostària del conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general el Servei Català de la Salut i les entitats autònomes administratives. Per tal de mantenir una comparació homogènia amb exercicis anteriors, s'incorpora també en aquestes dades l'execució de l'Institut Català de la Salut, tot i que des del 2015 és una entitat de dret públic subjecta al dret privat i no forma per tant part del sector públic administratiu. La informació que es presenta a continuació exclou tant en la part d'ingressos com de despeses les transferències de l'Administració central als ens locals i les transferències del Fons europeu de garantia agrícola, perquè la Generalitat únicament n'exerceix la funció pagadora.

Els pressupostos per 'enguany es van publicar en la llei 4/2017, del 28 de març, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2017. Fins aleshores, els comptes de la Generalitat es van regir per una situació de pròrroga d'acord amb el Decret 331/2016, de 20 de desembre. En aquest decret s'establien els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos anteriors mentre no entraven en vigor els del 2017. Cal recordar que els anteriors pressupostos aprovats eren el del 2015, que es varen prorrogar al 2016.

Les bestretes del model de finançament i les liquidacions pendents fan incrementar els ingressos

Durant els nou primers mesos d'enguany, els drets liquidats per ingressos no financers han estat de 18.235 milions d'euros, un 8,6 % superiors al del mateix període de l'exercici anterior. Aquest increment s'ha produït gràcies a tres factors: l'augment de les bestretes del model de finançament, de les liquidacions del model de finançament liquidades el 2017 i de l'expansió dels impostos vinculats al sector immobiliari.

A nivell de capítols pressupostaris això ha comportat un increment dels impostos directes de l'11 % i dels impostos indirectes del 12,9 %. Aquests capítols també recullen l'impacte positiu de la manera de liquidar els imports pendents de retorn del model de finançament dels anys 2008 i 2009 (el 2016 incloïa liquidacions negatives dels impostos

i positives de les transferències corrents, però el 2017 es contempla com una transferència negativa), que al seu torn també té un impacte negatiu sobre les transferències corrents, que disminueixen un 21,4 %.

Les taxes i altres ingressos s'incrementen un 13,5 %, per l'augment de la recaptació de la taxa del joc, com a efecte de l'augment de les quotes de les màquines recreatives o d'atzar. També hi ha repercutit l'augment dels ingressos per la prestació de serveis d'atenció a usuaris de programes socials i d'assistència sanitària i de les multes i sancions.

Pel que fa a la resta de capítols d'ingressos, els ingressos patrimonials disminueixen un 16,5 %, l'alienació d'inversions reals suma 8 milions d'euros de la venda d'un edifici, i les transferències de capital cauen 39,1 %, com a efecte de que no s'han rebut recursos del FEDER.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu per capítols a 30 de setembre del 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2017)
Impostos directes	9.630	7.831	11,0
Impostos indirectes	10.912	8.508	12,9
Taxes i altres ingressos	783	568	13,5
Transferències corrents	2.221	1.251	-21,5
Ingressos patrimonials	44	28	-16,5
Alienació d'inversions	0	8	-
Transferències de capital	41	41	-39,1
Operacions corrents	23.591	18.186	8,8
Operacions de capital	41	49	-28,5
Ingressos no financers	23.632	18.235	8,6

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

La desagregació de les diferents categories d'ingressos, permet analitzar-los més específicament. Cal recordar que el gruix dels ingressos de la Generalitat són les bestretes a compte del model de finançament. Enguany, durant el primer semestre, les bestretes que va rebre la Generalitat corresponien al que fixava la pròrroga dels pressupostos generals de l'Estat (PGE) per al 2017. A partir de l'aprovació, el juny del 2017, d'aquests pressupostos, les bestretes s'han actualitzat a la xifra definitiva, que és més elevada que la que preveia la pròrroga dels PGE. A partir del mes de juliol les bestretes mensuals s'han ajustat, i les diferències corresponents als primers sis mesos s'aniran fent efectives durant el segon semestre de forma proporcional a l'import restant. Tenint en compte els canvis indicats, l'import acumulat de les bestretes del model de finançament fins al mes de

setembre és de 12.541 milions d'euros, un 4,9 % més que el 2016. Pel que fa a les liquidacions del model de finançament l'augment en aquest mateix període és del 2,5 %.

Pel que fa a l'evolució dels principals impostos, fins al mes de setembre cal destacar el següent:

- La dinàmica positiva del mercat immobiliari ha impulsat a l'alça els ingressos dels impostos sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, que augmenten un 27,2 % i un 24,2 %, respectivament. Aquests increments es deuen també en part a la pujada de tipus impositius.
- La liquidació de l'impost sobre el patrimoni, el gruix de la qual es va ingressar el mes de juliol, és un 1,7 % superior a la del 2016.
- L'evolució dels ingressos de l'impost sobre successions i donacions canvia la seva tendència i presenta un augment de 9,2 %.
- El tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs es manté estable, afectat negativament per l'increment de les devolucions, i l'impost sobre determinats mitjans de transport presenta creixement del 25,9%, reflectint l'increment de les vendes de vehicles.
- L'impost sobre els habitatges buits va ingressar un 63,1 % més que l'any anterior, perquè s'ha ampliat el nombre de municipis on s'aplica.
- L'impost sobre les estades en establiments turístics disminueix un 39,9 %, si bé el mes de setembre encara no ha captat l'efecte de la campanya turística d'estiu.
- L'impost sobre grans establiments comercials es va mantenir al mateix nivell que l'exercici anterior.
- L'impost sobre dipòsits en entitats de crèdit presenta un augment important atès que s'ha avançat al setembre una part de la liquidació que l'any e l'any anterior es va liquidar el darrer trimestre.
- L'impost sobre operacions societàries creix un 17,9 %.
- Els impostos mediambientals, un cop acabats els terminis d'autoliquidació voluntària, presenten uns ingressos menors que les previsions inicials, amb imports similars als ingressats el 2017.
- Quan als nous impostos introduïts el 2017, el setembre s'ha efectuat el primer ingrés de l'impost sobre les begudes amb excés de sucre, i de l'impost sobre el risc mediambiental de la producció, manipulació i transport, custòdia i emissió d'elements radiotòxics s'han liquidat 3,4 milions. Al seu torn, l'impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de

Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu per conceptes a 30 de setembre del 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2017)
Ingressos de bestretes del model de finançament	16.483	12.541	4,9
Tram autonòmic de l'IRPF	8.039	6.192	6,5
IVA	6.119	4.744	6,8
Impostos especials	2.419	1.766	0,5
Fons de suficiència	774	541	-3,6
Fons de garantia	-868	-701	-13,2
Liquidacions i avançaments del model finançament	1.491	1.786	22,5
Altres ingressos impositius	3.346	2.630	18,7
Impost sobre successions i donacions	547	361	9,2
Impost sobre els habitatges buits	12	19	63,2
Impost sobre grans establiments comercials	15	15	-0,5
Impost sobre el patrimoni	517	492	1,7
Impost sobre transmissions patrimonials	1.325	1.136	27,2
Impost sobre actes jurídics documentats	421	362	24,2
Impost sobre operacions societàries	10	8	17,9
Impost sobre determinats mitjans de transport	74	65	25,9
Tram autonòmic de especial sobre l'impost d'hidrocarburs	230	120	0,1
Impost sobre estades en establiments turístics	50	17	-39,9
Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques	16	10	10,7
Impost sobre begudes amb excés de sucre	31	8	-
Impost sobre risc mediambiental d'elements radiotòxics	28	3	-
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera per la indústria	2	1	-1,9
Impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial	4	3	-1,9
Impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit	63	9	175,1
Taxes i altres ingressos	783	568	13,5
Taxa sobre el joc	229	173	29,2
Resta de taxes i altres ingressos	555	395	7,7
Altres transferències	1.483	674	9,2
Altres transferències corrents de l'Estat	1.333	592	18,3
Transferències de capital de l'Estat	0	23	22,1
Transferències corrents de la UE	100	3	-91,6
Transferències de capital de la UE	40	10	-69,7
Altres transferències corrents	9	38	159,9
Altres transferències de capital	0	7	-46,9
Ingressos patrimonials	44	28	-16,5
Alienació d'inversions	0	8	-
Ingressos no financers	23.632	18.235	8,6

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

serveis de comunicacions ha estat anul·lat pel Tribunal Constitucional, per la qual cosa, la Generalitat haurà de retornar el total dels ingressos liquidats durant la vigència de l'impost.

Pel que fa a les transferències que no formen part del model de finançament, les que s'han rebut per transferències corrents de l'Estat s'han incrementat fins al setembre un 18,3 % perquè la proporció acumulada dels recursos totals aprovats a la Conferència Sectorial d'Ocupació i Afers Laborals que s'ha ingressat és més elevada que a l'exercici anterior. D'altra banda, les transferències procedents de la Unió Europea disminueixen en relació amb l'any anterior perquè encara no s'han rebut els recursos del Fons Social Europeu ni del FEDER.

Les despeses presenten un increment generalitzat

Les obligacions reconegudes fins al setembre del 2017 són de 17.894 milions d'euros, un 8,9 % superior a les del mateix període l'exercici anterior. L'evolució per capítols pressupostaris és la següent:

- El capítol de remuneracions del personal augmenta un 5,7 % per l'increment de les dotacions de personal docent i de l'ICS i pel pagament pendent de la part proporcional e corresponent a 63 dies de la paga extraordinària de 2012. Les despeses de personal recullen també a partir del mes de juliol l'increment retributiu de l'1 % previst per al 2017 en els pressupostos de la Generalitat, amb efectes retroactius des del mes de gener.
- Les despeses corrents i de serveis augmenten un 11,1 %, impulsades principalment per l'increment de la despesa de concerts sanitaris del Catsalut, com a efecte de l'increment de tarifes; per la major compra de serveis i de medicació hospitalària de dispensació ambulatoria i per la major despesa comptabilitzada d'exercicis anteriors.
- Les despeses per interessos del deute experimenten un fort augment (23,5 %) perquè ha començat a tenir efecte (en termes de caixa) l'augment dels tipus dels tipus d'interès aplicats als Fons de Liquiditat Autònoma (FLA), que deixa enrere la reducció temporal al 0 %. També cal tenir en compte que, en relació amb l'any anterior, el volum de deute de la Generalitat és superior.
- Les transferències corrents augmenten un 8,8 %. Les transferències que contribueixen més a aquest augment són les següents: transferències de farmàcia, transferències a universitats, prestacions socials a famílies, transferències als ens locals pels contractes programa de serveis socials, diverses

transferències de l'àmbit educatiu, transferències a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i a l'Agència Tributària de Catalunya per la internalització de serveis de recaptació el Fons de cooperació local dels consells comarcals i el PUOSC, i compensacions de bonificacions de peatges.

- Entre les operacions de capital, les inversions reals presenten un creixement del 4,6 % perquè malgrat la debilitat de la inversió el 2017, la del 2016 encara va ser inferior per les limitacions de la pròrroga pressupostària del 2016 i en general per la contenció de la despesa. Pel que fa a les transferències de capital, enguany han augmentat fins al setembre un 8,2 % en relació amb el mateix període de l'any passat. Entre les transferències de capital que augmenten destaquen: les transferències a universitats, a ACCIÓ, a l'Agència Catalana de Residus i al Canal Segarra-Garrigues. En sentit contrari, cal destacar la disminució de les transferències a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya, atès que el 2017 el finançament a aquesta Agència es realitza a través de transferències corrents enlloc de capital; també disminueixen les transferències de capital als ens locals del PUOSC, perquè les del 2016 eren més elevades per una operació puntual d'aquell any.

Estat d'execució del pressupost de despeses del sector públic administratiu a 30 de setembre de 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Crèdits definitius	Obligacions	
			reconegudes (OR)	% de variació (OR 2016/2017)
Remuneracions del personal	7.532	7.491	5.431	5,7
Compra de béns corrents i serveis	7.729	8.437	5.836	11,1
Interessos	799	798	620	23,5
Transferències corrents	7.254	8.032	5.376	8,8
Fons de contingència	330	304	–	–
Inversions reals	590	610	298	4,6
Transferències de capital	502	558	334	8,2
Operacions corrents	23.644	25.062	17.262	9,0
Operacions de capital	1.092	1.168	633	6,5
Despeses no financeres	24.736	26.231	17.894	8,9

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

La recaptació de la Generalitat s'accelera per l'intens creixement dels impostos vinculats a les transaccions immobiliàries i la taxa del joc

De gener a setembre del 2017, la recaptació dels impostos de la Generalitat ha crescut un 19,6 %, en línia amb l'evolució dels drets liquidats de la liquidació. Els factors que determinen el comportament

de la recaptació dels impostos s'han explicat anteriorment. Cal recordar que, a diferència dels drets liquidats de l'execució del pressupost mostrats en l'apartat anterior, que segueixen el principi de meritació, la recaptació tributària fa referència als ingressos recaptats segons el criteri de caixa, i considera també els imports recaptats durant l'any que corresponen a exercicis anteriors.

L'increment de la recaptació està liderat pels impostos vinculats al mercat immobiliari. L'impost sobre transmissions patrimonials creix un 27 % i l'impost sobre actes jurídics documentats, un 24,6 %. D'altra banda, l'impost sobre el patrimoni ha augmentat un 2,6 % i l'impost sobre successions i donacions, un 11,3 %.

Recaptació tributària de la Generalitat

(Gener- setembre del 2017)

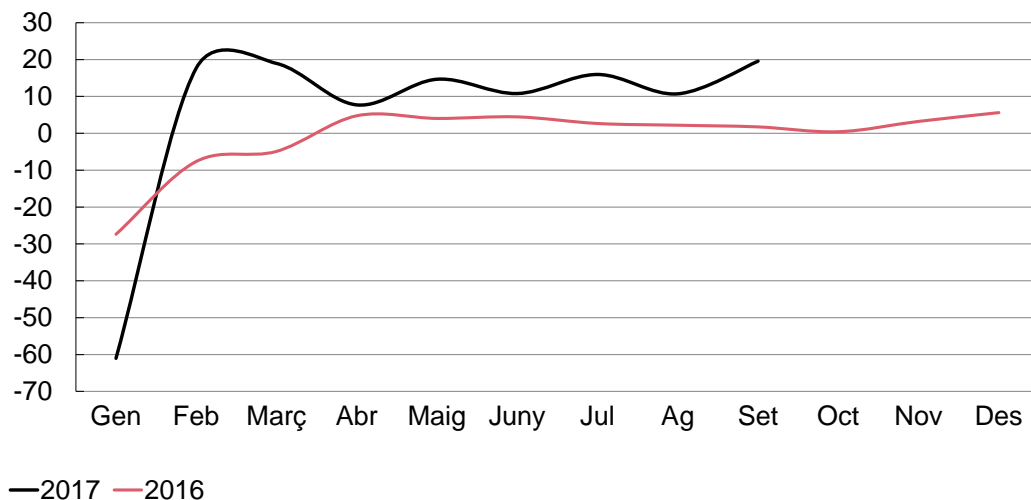
	Milions d'euros	% de variació 2016/2017
Impost sobre successions i donacions	333	11,3
Impost sobre els habitatges buits	19	63,7
Impost sobre grans establiments comercials	1	-67,1
Impost sobre el patrimoni	490	2,6
Impost sobre transmissions patrimonials	1.119	27,0
Impost sobre actes jurídics documentats	360	24,6
Imposts sobre operacions societàries	8	9,5
Impost sobre determinats mitjans de transport	72	24,9
Tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs	160	2,4
Impost sobre estades en establiments turístics	17	-39,9
Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques	10	10,7
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera per la indústria	1	-2,6
Impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial	3	-1,9
Impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit	9	77,1
Taxa sobre el joc	163	49,1
Tributs sobre el joc en línia	10	-32,9
Gravamen de protecció civil	0	-100,0
Total	2.780	19,6

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La recaptació del tram autonòmic de l'impost sobre els hidrocarburs augmenta un 2,4 % i la de l'impost sobre determinats mitjans de transport, un 24,9 %. La recaptació de l'impost sobre els habitatges buits s'incrementa un 63,7 %, i la de l'impost sobre les estades en establiments turístics disminueix un 39,9 %. L'impost sobre els

dipòsits en entitats de crèdit creix un 77,1 %, mentre que els impostos mediambientals disminueixen. Per últim, la taxa sobre el joc creix un 49,1 %.

Recaptació total de la Generalitat de Catalunya (taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La recaptació de l'AEAT a Catalunya manté el ritme expansiu

De gener a agost del 2017, la recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) a Catalunya augmenta un 4,5 %. Cal tenir en compte que hi ha hagut un canvi en el sistema de declaració de l'IVA que ha retardat la comptabilització d'aquest impost en comparació al mes d'agost de l'any anterior, amb la qual cosa, sense tenir en compte aquest impacte, el creixement de la recaptació total seria més elevat.

La taxa de creixement a Catalunya de tots els impostos és superior a la de la mitjana de les comunitats autònomes, excepte en el cas de l'impost sobre societats, afectat per l'impacte dels canvis de gestió. La recaptació a Catalunya del mes d'agost, que recull la declaració anual, creix, però en termes acumulats l'evolució no és comparable.

La recaptació per l'IRPF ha augmentat un 8,4 % a Catalunya i un 6,4 % en el total de comunitats autònomes, recollint el creixement de la quota diferencial declarada de la campanya 2016, així com de les retencions del treball per l'augment de l'ocupació. La recaptació per IVA ha augmentat un 1,3 % a Catalunya i un -1 % al conjunt de comunitats. Com s'ha comentat anteriorment, el canvi de gestió desplaça a mesos posteriors la comptabilització que l'any 2016 corresponia a l'agost. En termes homogenis, la recaptació s'incrementa

com a conseqüència de l'augment del consum. Al seu torn, els impostos especials creixen un 8,1 % a Catalunya i un 3 % en el total de comunitats autònomes, afectats l'increment dels preus i la pujada de tipus d'alguns impostos.

Recaptació tributària de l'AEAT a Catalunya¹
(Gener-agost del 2017)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2016/2017	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	10.963	21,6	8,4	6,4
Impost sobre societats	1.150	13,6	-7,4	59,6
IVA	10.955	25,0	1,3	-1,0
Impostos especials	976	7,3	8,1	3,0
Impost sobre el tràfic exterior	499	40,0	8,3	-58,5
Altres ingressos tributaris	927	20,1	10,7	4,8
Recaptació tributària	25.470	20,8	4,5	5,5

¹ Inclou el conjunt d'impostos cedits a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

² Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT, excepte l'efectuada per les diputacions forals de la Comunitat Autònoma del País Basc i de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaptació tributària, AEAT.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre		
	2014	2015	2016	1r 2017	2n 2017	3r 2017
Catalunya						
PIB	2,3	3,5	3,5	2,8 ^R	3,1 ^R	3,5 ^A
Demanda interna ¹	1,7	3,5	2,8	2,6	2,4	-
Demanda externa ¹	0,6	0,0	0,6	0,2	0,6	-
Espanya						
PIB	1,4	3,4	3,3	3,0	3,1	3,1 ^A
Demanda interna ¹	-	3,9	2,5	2,4	2,3	-
Demanda externa ¹	-	-0,4	0,7	0,7	0,8	-
Zona euro						
PIB	1,2	2,0	1,8	2,0	2,3	2,5
Demanda interna ¹	1,3	1,9	2,2	1,9	2,1	-
Demanda externa ¹	0,0	0,1	-0,4	0,1	0,2	-
Internacional						
PIB de la UE-28	1,7	2,2	1,9	2,1	2,4	2,5
PIB dels EUA	2,6	2,9	1,5	2,0	2,2	2,3
PIB del Japó	0,3	1,1	1,0	1,4	1,6	-

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	1r 2017	2n 2017	3r 2017	Juny 2017	Jul. 2017	Ag. 2017
Catalunya									
Exportació de béns	2,3	6,0	2,0	13,5	5,8	-	5,6	5,0	8,3
Importació de béns	7,4	5,6	2,0	13,5	5,0	-	5,2	9,4	8,7
Espanya									
Exportació de béns	2,0	3,8	1,7	14,1	6,3	-	5,7	3,9	9,0
Importació de béns	5,2	3,5	-0,4	16,5	7,4	-	5,0	10,8	11,2

^RDades de la comptabilitat trimestral revisades per l'Idescat.

^Aada avançada.

¹Contribució al creixement.

Font: Idescat; Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda; Eurostat; INE; BEA; ESRI, i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	1r 2017	2n 2017	3r 2017	Jul. 2017	Ag. 2017	Set. 2017
Catalunya									
Índex de producció industrial ¹	1,5	2,4	3,6	1,1	1,0	-	2,5	6,8	-
Consum de ciment	-8,2	6,2	5,1	23,3	-	-	-	-	-
Xifra negoci activitats de serveis	3,0	6,1	3,2	6,3	6,4	-	5,7	8,9	-
Vendes de comerç al detall ²	2,1	3,2	2,9	-1,4	0,0	0,6	-0,1	0,4	1,3
Importacions de béns de capital	11,2	15,5	4,9	21,7	2,9	-	7,6	17,7	-
Espanya									
Índex de producció industrial ¹	1,5	3,3	1,6	1,8	2,1	-	1,7	2,2	-
Consum de ciment	0,8	6,1	-4,4	14,1	-	-	-	-	-
Xifra negoci activitats de serveis	2,7	4,8	4,2	7,7	6,3	-	4,7	6,2	-
Vendes de comerç al detall ²	0,8	3,0	3,7	0,3	4,8	1,7	1,0	1,7	2,3
Importacions de béns de capital	14,6	21,2	6,8	15,8	6,7	-	5,0	12,6	-

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	1r 2017	2n 2017	3r 2017	Jul. 2017	Ag. 2017	Set. 2017
Catalunya									
Població activa	-1,5	-0,6	-0,1	-0,3	-0,4	0,4	-	-	-
Població ocupada	2,1	1,5	3,4	2,3	2,8	2,9	-	-	-
Població en atur	-13,4	-9,1	-15,6	-12,6	-17,6	-13,9	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	62,9	64,2	66,4	66,6	67,9	68,8	-	-	-
Taxa d'atur*	20,3	18,6	15,7	15,3	13,2	12,5	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,7	3,5	3,7	3,8	4,0	3,8	2,9	3,7	5,0
Atur registrat	-6,9	-10,0	-11,9	-11,5	-12,8	-11,4	-12,2	-10,8	-11,2
Espanya									
Població activa	-1,0	-0,1	-0,4	-0,6	-0,6	-0,3	-	-	-
Població ocupada	1,2	3,0	2,7	2,3	2,8	2,8	-	-	-
Població en atur	-7,3	-9,9	-11,4	-11,2	-14,4	-13,6	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	56,8	58,7	60,5	60,8	62,0	62,8	-	-	-
Taxa d'atur*	24,4	22,1	19,6	18,8	17,2	16,4	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,6	3,2	2,9	3,2	3,7	3,5	2,6	3,4	4,5
Atur registrat	-5,6	-7,5	-8,6	-9,6	-10,9	-8,8	-9,4	-8,5	-8,3
Zona euro									
Ocupació	1,0	1,0	1,7	1,2	1,4	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	63,9	64,5	65,5	65,4	66,2	-	-	-	-
Taxa d'atur*	11,6	10,9	10,0	9,5	9,1	9,0	-	-	-

¹Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

²En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: INE, Idescat; Agència Estatal d'Administració Tributària; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	1r 2017	2n 2017	3r 2017	Jul. 2017	Ag. 2017	Set. 2017
Catalunya									
Índex de preus de consum	0,1	-0,2	0,1	2,9	2,2	2,0	1,9	2,0	2,1
Inflació subjacent	0,4	0,9	1,1	1,2	1,4	1,6	1,8	1,6	1,5
Índex de preus industrials	-1,6	-2,7	-3,6	6,5	5,2	3,2	3,1	3,2	3,3
Salaris pactats en convenis ¹	0,64	0,79	1,10	1,36	1,31	1,42	1,37	1,38	1,42
Cost laboral total ²	-1,7	0,7	0,1	-1,2	-0,1	-	-	-	-
Espanya									
Índex de preus de consum	-0,2	-0,5	-0,2	2,7	2,0	1,7	1,5	1,6	1,8
Inflació subjacent	0,0	0,6	0,8	1,0	1,1	1,3	1,4	1,2	1,2
Índex de preus harmonitzat	-0,2	-0,6	-0,3	2,7	2,1	1,9	1,7	2,0	1,8
Índex de preus industrials	-1,3	-2,1	-3,1	6,9	4,8	3,2	3,1	3,3	3,4
Salaris pactats en convenis ¹	0,50	0,71	1,01	1,26	1,30	1,40	1,33	1,33	1,40
Cost laboral total ²	-0,3	0,6	-0,4	0,0	-0,2	-	-	-	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	0,4	0,0	0,2	1,8	1,5	1,5	1,3	1,5	1,5
Inflació subjacent	0,9	0,8	0,9	0,8	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3
Índex de preus industrials	-1,5	-2,7	-2,3	4,0	3,3	-	2,0	2,5	-

Altres

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	1r 2017	2n 2017	3r 2017	Ag. 2017	Set. 2017	Oct. 2017
Valor del tipus de canvi (\$/euro)*	1,329	1,110	1,107	1,065	1,100	1,174	1,181	1,192	1,176
Preu del petroli (\$/barril)	-9,3	-47,5	-16,9	12,4	58,5	9,0	14,4	21,8	16,2
Cotització borsària IBEX-35	3,7	-7,2	-2,0	19,9	27,9	18,3	18,2	18,3	15,1

¹Dades acumulades. Les dades anuals inclouen les revisions pactades fins al final del període.

²Cost per treballador i mes.

Font: INE; Idescat; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, Eurostat i Banc d'Espanya.

